

TRADE NEWS

1 / 2025

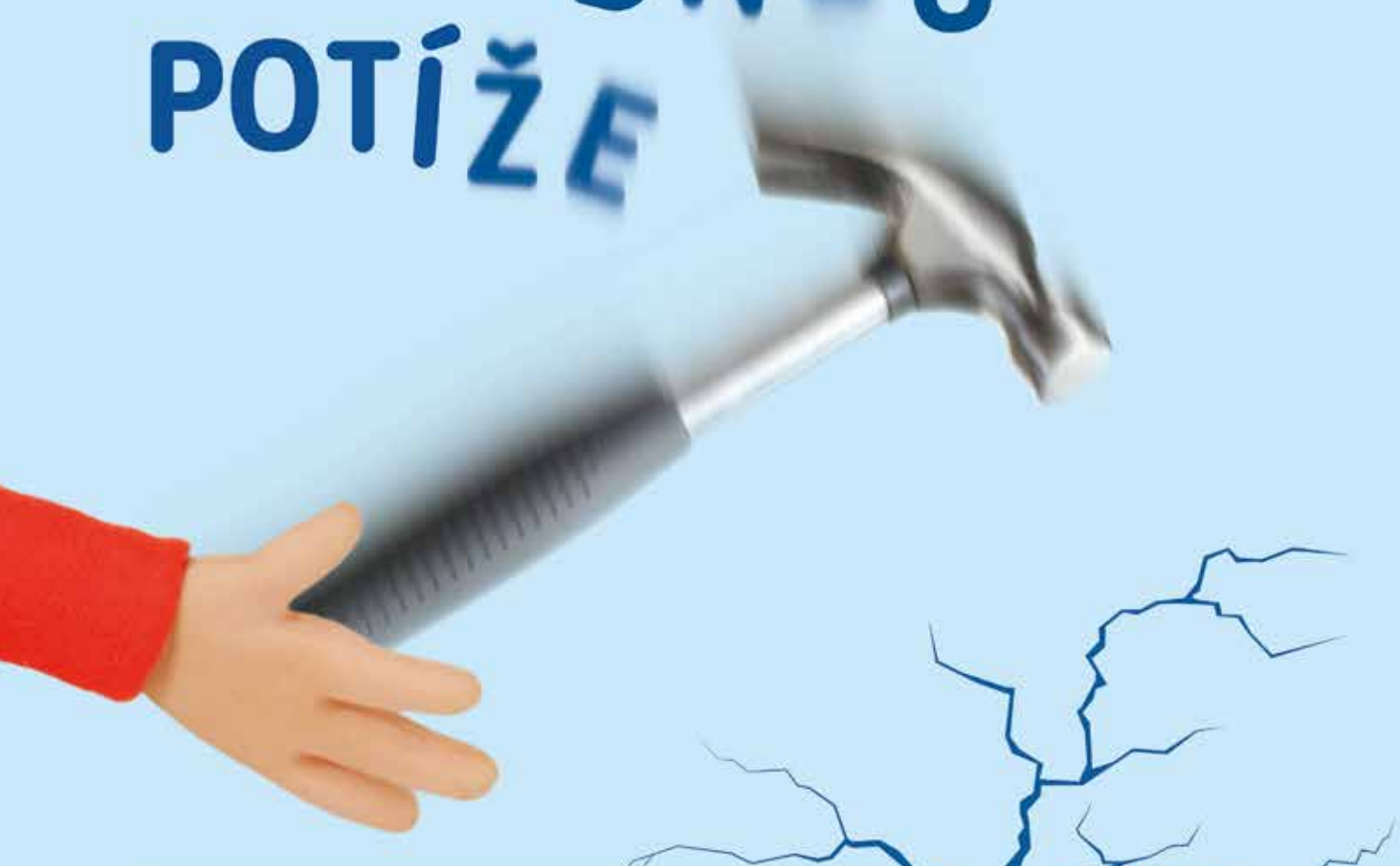
XIV. ročník

Magazín o obchodu a exportu

Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR

**INDONÉSKÝ TYGR
SE UŽ PROBUDIL
NEPROPÁSNĚME
PŘÍLEŽITOST**

KDYŽ VÁS PŘI PODNIKÁNÍ PŘEPADNĚ POTÍŽE

Pojištění podnikatelů
SIMPLEX

Dear readers,

It is my honour to welcome you to the first-ever edition of TRADE NEWS dedicated exclusively to Indonesia. I strongly believe that the cooperation of both countries has great potential, and new opportunities are now emerging for Czech businesses in our rapidly growing market.

Indonesia is the biggest market in ASEAN and 4th largest in the world. It's an ASEAN Powerhouse with GDP of over 1 trillion USD and high consumption. In fact, our bilateral trade with the Czech Republic has also indicated a positive trend over the past 5 years. In 2023, the total trade of both countries reached more than 330 million USD.

As stated by the Czech Ambassador to Indonesia, H.E Jaroslav Dolecek, in one of the key interviews of this issue, Indonesia is no longer a sleeping tiger – it is awake and ready to play a crucial role on the global stage. Indonesia is focusing on digitalization, innovation and sustainable development, which creates opportunities for Czech companies in technology, infrastructure, manufacture and environmental solutions.

I am confident that our government actively supports investment and a stable business environment. The Czech Republic has excellent experts and technologies that can contribute to the modernization of transportation, industry and environmental projects in Indonesia.

As Ambassador, I will continue to support initiatives that connect Czech and

Indonesian entrepreneurs and facilitate the entry of Czech businesses into our market. I look forward to further strengthening our economic relations and wish you an inspiring read of TRADE NEWS!

KENSSY DWI EKANINGSIH
AMBASSADOR OF THE REPUBLIC OF INDONESIA
TO THE CZECH REPUBLIC

Milé čtenářky a čtenáři,

je mi ctí přivítat vás u historicky prvního vydání TRADE NEWS, které se věnuje výhradně Indonésii. Jsem přesvědčena, že spolupráce našich zemí má velký potenciál, a nyní se otevírají nové příležitosti pro české podniky na našem rychle se rozvíjícím trhu.

Indonésie je největším trhem v jihovýchodní Asii a čtvrtým největším na světě. Jedná se o hospodářskou velmoc v rámci regionu ASEAN s HDP přesahujícím jeden bilion dolarů a vysokou spotřebou. Náš bilaterální obchod s Českou republikou v posledních pěti letech také vykazuje pozitivní trend. V roce 2023 dosáhl celkový obchod mezi oběma zeměmi více než 330 milionů dolarů.

Jak zmiňuje v jednom z hlavních rozhovorů tohoto čísla český velvyslanec v Indonésii pan Jaroslav Doleček, naše země už není spícím tygrem – je probuzená a připravená hrát klíčovou roli na globální scéně. Zaměřujeme se na digitalizaci, inovace a udržitelný rozvoj, což otevírá prostor pro české firmy v technologiích, infrastruktuře, výrobě a ekologických řešeních.

Foto: archiv Velvyslanectví Indonésie v Praze

Jsem přesvědčena, že naše vláda aktivně podporuje investice a stabilní podnikatelské prostředí. Česká republika má vynikající odborníky a technologie, které mohou přispět k modernizaci dopravy, průmyslu a ekologických projektů v Indonésii.

Jako velvyslankyně budu nadále podporovat iniciativy propojující české a indonéské podnikatele a usnadňovat přístup českých firem na náš trh. Těším se na další posilování našich ekonomických vztahů a přeji vám inspirativní čtení TRADE NEWS!

KENSSY DWI EKANINGSIH,
VELVYSLANKYNĚ INDONÉSKÉ REPUBLIKY
V ČESKÉ REPUBLICE

TRADE NEWS

Magazín Asociace malých a středních podniků
a živnostníků ČR
www.amsp.cz

Vydavatel: ANTECOM

ANTECOM, s.r.o., Blatenská 2166/7, Praha 4 IČ: 2836 2926

Vydáno v Praze dne 27. 2. 2025 jako dvoutměsíčník.
MK ČR E 20842 / ISSN 1805-5397

Více informací o médiu: www.tradenews.cz

Magazín TRADE NEWS je mj. také online
na portále vydavatele www.itradenews.cz

Redakční rada

Za AMSP ČR: Eva Svobodová, MBA, členka představenstva a generální ředitelka AMSP ČR, ThDr. Ing. Josef Jaroš, MBA, předseda představenstva AMSP ČR, vlastník PKF APOGEO Group, Ing. Karel Dobeš, člen představenstva AMSP ČR, vládní zmocněnec pro spolupráci s Evropskou GNSS agenturou GSA

Za MZV ČR: Ing. Tomáš Kuchta, ředitel Odboru ekonomicko-vědecké diplomacie, MZV ČR, Helena Schulzová, zástupkyně ředitele Odboru ekonomicko-vědecké diplomacie, MZV ČR

Šéfredaktorka: PhDr. Jana Jenšíková, jednatelka společnosti ANTECOM, která vydává časopisy TRADE NEWS a AGE management
jeniskova@antecom.cz www.antecom.cz
TRADE NEWS – vítěz soutěže Zlatý středník v kategorii
Nejlepší B2B časopis a noviny v ČR

- 10** Rozhovor / Indonéská republika
Jaroslav Doleček: Indonéský tygr se již probudil. Vědom si své síly a potenciálu
- 13** Do světa za obchodem / Infografiky
Indonésie a regiony v detailech. Perspektivy, ekonomika, srovnání
- 22** Rozhovor / Indonéská republika
Kensity Dwi Ekaningsih: Prozkoumejte blíže nové investiční příležitosti v Indonésii
- 24** Do světa za obchodem / Indonéská republika
Průmyslové a speciální zóny Indonésie nabízejí příležitosti i českým firmám
- 26** Do světa za obchodem / Indonéská republika
Indonésie: Obr s velkým potenciálem
- 30** Rozhovor / Aircraft Industries – Omnipol
Alena Medová: Letadla jsou náš život. A naším cílem je udržet slávu českého leteckého průmyslu ve světě
- 34** Rozhovor / Indonéská republika
Milan Máša: Nepropásněme příležitost. Budme v Indonésii aktivnější
- 36** Profiliga / MIVALT
MIVALT: Symbióza ekonomické a environmentální udržitelnosti
- 42** Obchodní etiketa / Indonéská republika
Jak se v různorodé Indonésii vyznat a neztratit. Zdvořilost a zachování tváře je základ
- 44** Rozhovor / Indonéská republika
Petr Novotný: České technologie zdomácní už i na Bali
- 46** Poslání / Indonéská republika
Indonésii si mé srdce dobrodruha a milovníka přírody vybralo
- 48** Vaše zkušenosti / Bali
Podnikání lážo plážo z pláže? Omyl! Vytrvalé, koncepční a soustavné úsilí
- 52** Vaše zkušenosti / Bali
Ostrov bohů je zázračný. Každému ukáže to, co právě potřebuje vidět
- 54** Finanční rádce / Indonéská republika
Indonésie – jednota v rozmanitosti. Příznivý vítr do plachet úspěšného exportu dodá Komerční banka
- 56** Legendy / Indonésie
Vládcí jižních moří
- 58** Nové technologie / DTM
Digitální technická mapa ČR aneb Utility Cadastre a její význam pro moderní stavebnictví
- 60** Rozhovor / Mezinárodní obchodní komora
Jitka Haubová: ICC vyzývá vlády k pragmatismu a deeskalaci. Chceme obchod na základě pravidel, ne mocenského nátlaku
- 63** Personální rádce
Většina českých firem stále využívá pravěké metody HR. Jak to změnit?
- 65** Nastartujte se
Pomoc a podnikání se nevyklučuje

REALIZUJTE SVOU STRATEGICKOU TRANSFORMACI S NÁMI

BUSINESS CONSULTANCY SERVICES

KAŽDÁ TRANSFORMACE JE UNIKÁTNÍ. CO MÁME V NABÍDCE ?

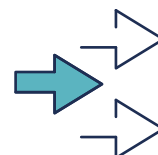
PROCESNÍ OPTIMALIZACE

Mnoho systémů, různá data a různé procesy v rámci jednotlivých oddělení?
Pomůžeme vše zjednodušit, nastavit a zdokumentovat.

IMPLEMENTACE IS

Narazili jste na limity informačního systému, nebo nemáte žádný?
Zajistíme revizi, analýzu, najdeme a implementujeme vhodné řešení.

REALIZACE STRATEGIE

Máte jasno ve vašich plánech?
Připravíme realizační plán, smyslupnou integraci vašich lidí, korektní komunikaci a transparentní sledování průběhu realizace vaší strategie.

SPOLUPRACUJME

evolve@devpack.cz

Tel.: +420 602 532 483

Rok transformace podnikání 2025

ZVÝŠENÍ POVĚDOMÍ

mezi MSP o výzvách a příležitostech spojených s transformací podnikání (deindustrializace, digitalizace, kybernetická bezpečnost, ESG standardy).

POSÍLENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI MSP

díky praktickým doporučením a postupům pro technologický rozvoj, udržitelnost a efektivní řízení rizik.

ZAJIŠTĚNÍ FINANČNÍ A TECHNOLOGICKÉ PODPORY PRO MSP

prostřednictvím spolupráce s bankami a korporacemi.

VZDĚLÁVÁNÍ A ROZVOJ MSP

s cílem zvýšit jejich připravenost na technologické a environmentální změny.

BUĎTE U TOHO S NÁMI!

ASOCIACE MALÝCH A STŘEDNÍCH
PODNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ ČR

www.rtp2025.cz

KB

PKF/APOGEO

allegro online star

FINMAG

Business
INFO.cz

faei
.cz / Finanční
a ekonomické
informace

ZAHAJUJEME ŠKOLENÍ V PROJEKTU KYBEROBRANA

AMSP ČR a projekt Kyberobrana ve spolupráci se společností S-COMP

ZAHÁJENÍ: OD 20. BŘEZNA 2025

Komplexní školení o digitálním prostoru, kybernetických hrozbách ve firmách a bezpečném dlouhodobém chování zaměstnanců.

Prezenční aktivity s možností interaktivní online komunikace.

Cílem projektu je poskytnout absolventům **plnohodnotné a komplexní seznámení** s problematikou kybernetické bezpečnosti – ať už jako **soukromým osobám**, nebo jako zaměstnancům, kteří se v rámci své pracovní náplně setkávají s digitalizací, například **ve výrobních či administrativních procesech firem**.

Školení buduje dvě úrovně znalostí:

1. **Povědomí o kybernetické bezpečnosti** – porozumění základním pojmům, principům chování v digitálním prostoru a správnému pojmenování kybernetických událostí.
2. **Znalost připravenosti** – schopnost rozpoznávat kybernetické hrozby a adekvátně na ně reagovat, ať už v osobním, nebo pracovním prostředí.

Délka školení:

- ▶ Celková časová dotace: **16 hodin**.
- ▶ **8 lekcí**, každá v délce **2 hodin**.

Obsah školení:

1. Kybernetická bezpečnost – co vše najdete v digitálním prostoru a jaké informace o vás mohou být dostupné?
2. Základy kybernetické bezpečnosti – Dávej kyber (NÚKIB).
3. Chování bank a kybertest České bankovní asociace (ČBA).
4. Příklady z praxe – jak pracují specialisté pro zajištění bezpečnosti.
5. Sociální inženýrství – příběhy, se kterými se pravděpodobně setkáte.
6. Bezpečné možnosti a pohyb v digitálním světě (Kyberkompas).
7. Útoky na firmy – příklady z praxe, řešení, dopady, ukázka darknetu.
8. Kyberobrana jako dlouhodobá strategie pro MSP, závěrečný test.

Přihlášky

E-mail: amsp@amsp.cz

Více informací: www.kyberobrana.cz

Cena školení

Cena s dotací od Úřadu práce pouze

3 438 Kč včetně DPH

Cena bez dotace **19 100 Kč včetně DPH**

KOMPAS KONKURENCESCHOPNOSTI

(The Competitiveness Compass)

Evropská komise koncem letošního ledna představila ekonomický plán EU na příštích pět let. Jmenuje se Kompas konkurenceschopnosti. AMSP ČR přináší první komentáře.

Kompas konkurenceschopnosti má mít 3 pilíře: Inovace, energetickou bezpečnost a snížení byrokracie.

To, co zatím můžeme z dokumentu posoudit, by mohlo mít velmi pozitivní dopady, ale vedle toho nutně **cítíme značné pochybnosti o celkovém konceptu.**

Vidíme v něm například plán na snížení administrativní náročnosti u ekonomických podnikajících subjektů o 25 % a pro segment MSP dokonce o 35 %. Přičemž finančně je řeč o úspoře asi 37 miliard eur za rok pro podnikovou sféru. To je nesmírně ambiciózní plán, a pokud by se ho podařilo uskutečnit, bylo by to velmi dobré. Ostatně v poslední anketě AMSP ČR o náladách a názorech MSP a živnostníků se mimo jiné ukázalo, že právě administrativní náročnost a byrokratické požadavky jsou našimi členy považovány za jednu z nejvýraznějších brzd rozvoje podnikání.

Ale na stranu druhou také vidíme, že **EK ani tváří v tvář vážné krizi**

konkurenceschopnosti nepřestává vymýšlet postupy, jak by evropské ekonomice naplánovala další cestu. Místo toho, abychom se všichni zabývali tím, jak udělat trh práce pružnější a svobodnější, jak se utkat s neúnosnou výší daní a především pojistného, jak zásadně snížit celkově obrovskou míru regulace a jak přehodnotit extrémní nároky na rychlost dekarbonizace.

Nicméně jsou zde některé myšlenky, které považujeme za rozumné. Například **vytvoření skutečného evropského kapitálového trhu má určitě smysl** a otevřelo by to prostor pro nové investice, pro nové emise akcií. To by mohl být opravdu silný prorůstový moment a mohlo by to mimořádně posílit evropské postavení z hlediska investic. Jakkoliv jde o něco, co se v první linii dotkne především největších podniků a pak velkých regionálních korporací, v důsledcích by to přineslo pozitivní momenty i do segmentu MSP. Silný kapitálový trh by znamenal i zajímavější satelitní trhy, kam už mnohé MSP mohou dosáhnout a kde se mohou ucházet o kapitál.

Z hlediska postoje k dekarbonizaci, Green Dealu a uhlíkové stopě cítime v tom, co bylo zatím předloženo, určitou nejistotu EK. Na jedné straně tam jsou slova jako „držíme se Green Dealu“, na straně druhé je zde ale také opatrná ochota k dialogu s automobilovým průmyslem, je zde příslib řešení problému s energiemi, jsou tady i další náznaky, že držet se Green Dealu nemusí nutně znamenat držet se ho v každém detailu a směru.

Naprosto jistě není dokument skutečným plánem na překonání zaostávání EU v řadě oblastí, ale oproti předchozí situaci ukazuje, že si EK přinejmenším připustila vážnost situace, že je ochotna začít s Evropany diskutovat a že je připravena se o některé užitečné kroky alespoň pokusit. To je v porovnání s dobou před rokem velký pokrok.

ZDROJ: VYJÁDRĚNÍ AMSP ČR
FOTO: SHUTTERSTOCK

Konference

Vize a změny: Krok za krokem do nové reality

Rok transformace
podnikání 2025

ASOCIACE MALÝCH A STŘEDNÍCH
PODNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ ČR

Připojte se k nám na inspirativní konferenci, kde se společně podíváme na klíčové výzvy a příležitosti Roku transformace podnikání 2025. Čekají vás zajímaví hosté z řad našich partnerů a jako speciální host vystoupí Alexandra Kala, ambasadorka projektu Druhá ekonomická transformace a CEO společnosti PROFIMED.

19/3/2025

10:00–16:00

Café Louvre, Národní 22, Praha 1

www.rtp2025.cz

ASOCIACE MALÝCH A STŘEDNÍCH
PODNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ ČR

SLEDUJTE NAŠE PODCASTY NA YOUTUBE

Česko platí kartou

Obchodníci, kteří
přijímají platební karty,
vydělávají až o 18 % více

Začněte přijímat platby kartou a získejte terminál
nebo platební bránu na 6 měsíců zdarma.

Více na
ceskoplatikartou.cz

Jaroslav Doleček:

INDONÉSKÝ TYGR SE JIŽ PROBUDIL

VĚDOM SI SVÉ SÍLY A POTENCIÁLU

Velvyslanec České republiky v Indonésii Jaroslav Doleček ve svém posledním článku pro TRADE NEWS před zhruba třemi lety napsal, že Indonéská republika je spícím tygrem připraveným ke skoku. Dnes ze své pozice tvrdí, že tygr se už probudil a je si vědom své síly a potenciálu i schopnosti být významným elementem na globální scéně.

Jaroslav Doleček je od roku 2021 velvyslancem ČR v Indonésii. Předtím působil například jako velvyslanec Česka v Myanmaru

Dnešní Indonésie je tedy jiná než ta před třemi lety. V čem se především změnila?

Proměnila se hned v několika klíčových oblastech. Například ve zdravotnictví. Covidová pandemie měla zásadní dopad na zdravotní systém země. Vláda zavedla různá opatření k omezení šíření viru, včetně lockdownů a očkovacích kampaní. Indonésané začali víc pečovat o své zdraví, o celkovou kvalitu života.

Pokračuje důraz na digitalizaci, digitální a internetové služby, vzrůstá význam e-commerce a v tomto směru se zvyšuje také poptávka spotřebitelů. Pokud jde o technologie a inovace, je patrný růst technologického sektoru, zejména v oblasti start-upů a fintech s důrazem na inovace a podnikání.

Politická situace zůstává stabilní, ale s narůstajícím tlakem na reformy a korupci. Pozorujeme úsilí bývalé, ale i současné vlády o zlepšení investičního klimatu. Celkově se Indonésie adaptuje na globální výzvy a mění se ve směru udržitelnosti a modernizace ekonomiky.

O jakých ekonomických tématech se v současnosti nejvíc diskutuje?

Prvním je růst HDP. Indonésie se snaží o udržení silného růstu ekonomiky, který byl ovlivněn covidovou pandemií,

kdy hlavním tématem je zotavení hospodářství a podpora domácí spotřeby.

Dalším tématem jsou investice do infrastruktury jako klíčového faktoru dalšího ekonomického rozvoje. V této souvislosti vláda plánuje projekty nových silnic, přístavů a letišť, ale i škol a nemocnic.

Jak už jsem zmínil, velká pozornost je věnována růstu digitální ekonomiky a e-commerce. Značné finanční prostředky a naděje vkládá země rovněž do podpory start-upů a technologických inovací.

V neposlední řadě je stále větší pozornost věnována ochraně životního prostředí a zejména problematice odlesňování a šetrného využívání přírodních zdrojů.

Jaká témata nejvíc rezonují v souvislosti s Českou republikou?

Z množiny těch, v nichž obě země spatřují velký potenciál pro zvýšení vzájemných obchodních a investičních vztahů, bych zmínil alespoň dvě nejfrekventovanější.

V prvé řadě jsou to sofistikovaná technologická odvětví, v nichž si některé české firmy vydobily přední pozice ve světové konkurenci. Spolupráce s nimi může být pro indonéské start-upy významným přínosem.

Vzrůstající aktivity pozorujeme také v oblasti turistického ruchu. Indonésie a zejména ostrov Bali zůstávají po koronavirové pandemii velmi atraktivními destinacemi jak pro české turisty, tak investory a developery.

Indonésie není jen lákavá rekreační destinace

Jako čtvrtá nejlidnatější země světa, charakteristická souostrovňovou strukturou a dynamicky rostoucí ekonomikou, je Indonésie silně závislá na výkonné dopravní infrastruktuře. Jaké konkrétní příležitosti se v této oblasti českým firmám nabízejí a jak jich využívají?

Příležitostí je v tomto směru skutečně hodně. V současné době země připravuje mnoho projektů například na výstavbu a modernizaci silnic a dálnic. Českým firmám profilujícím se v oblasti

”

NAJDĚME V SOBĚ
ODVAHU UKÁZAT,
V ČEM JSME DOBRÍ.
A KORUNUJME JI
VYTRVALOSTÍ.

stavebnictví a inženýringu se proto nabízejí možnosti podílet se na nich formou subdodávek nebo kooperací.

Lákavé příležitosti se před našimi podnikatelskými subjekty, které disponují technologiemi a know-how na výrobu železničních vozidel a systémů, otevírají rovněž v oblasti modernizace železniční sítě. Na výrobě vlaků a výstavbě železničních tratí již několik našich firem s indonéskými partnery spolupracuje. Zájemci s portfoliem technologií a know-how v oblasti tramvajových a metropolitních systémů se mohou zapojit do dynamického procesu zkvalitňování městské dopravy, což souvisí s bouřlivou urbanizací.

Indonésie je strategickým logistickým místem pro jihovýchodní Asii. Naše firmy specializující se na vývoj logistických technologií a automatizaci skladů mohou najít uplatnění zejména při modernizaci a optimalizaci logistických procesů. S rostoucími obavami o životní prostředí jsou otevřené dveře českým firmám, které se zabývají ekologickými dopravními technologiemi, jako jsou elektrická vozidla nebo řešení pro udržitelnost v dopravě.

Mezi našimi společnostmi se najde řada těch, které mají ty nejlepší předpoklady obstát v náročné mezinárodní konkurenci v tendrech vyhlášených jak státními institucemi, tak soukromými indonéskými subjekty. Během svého působení v Indonésii jsem se na veletrzích, investičních fórech a při dalších příležitostech nejednou přesvědčil o jejich schopnostech navázat spolupráci, rozvíjet strategická partnerství a joint venture s respektem k místním zvyklostem a specifickým potřebám tamějšího trhu.

S více než čtvrtmiliardou obyvatel, závislostí na importu potravin

a proměnlivostí jejich světových cen řeší indonéská vláda stále intenzivněji otázku potravinové bezpečnosti. Naši chovatelé, subjekty veterinární farmakologie a medicíny či inovátoři v oblasti zemědělských technologií se již úspěšně etablovali na vysoce konkurenčních mezinárodních trzích. Může jim nabídnout šance také indonéský trh?

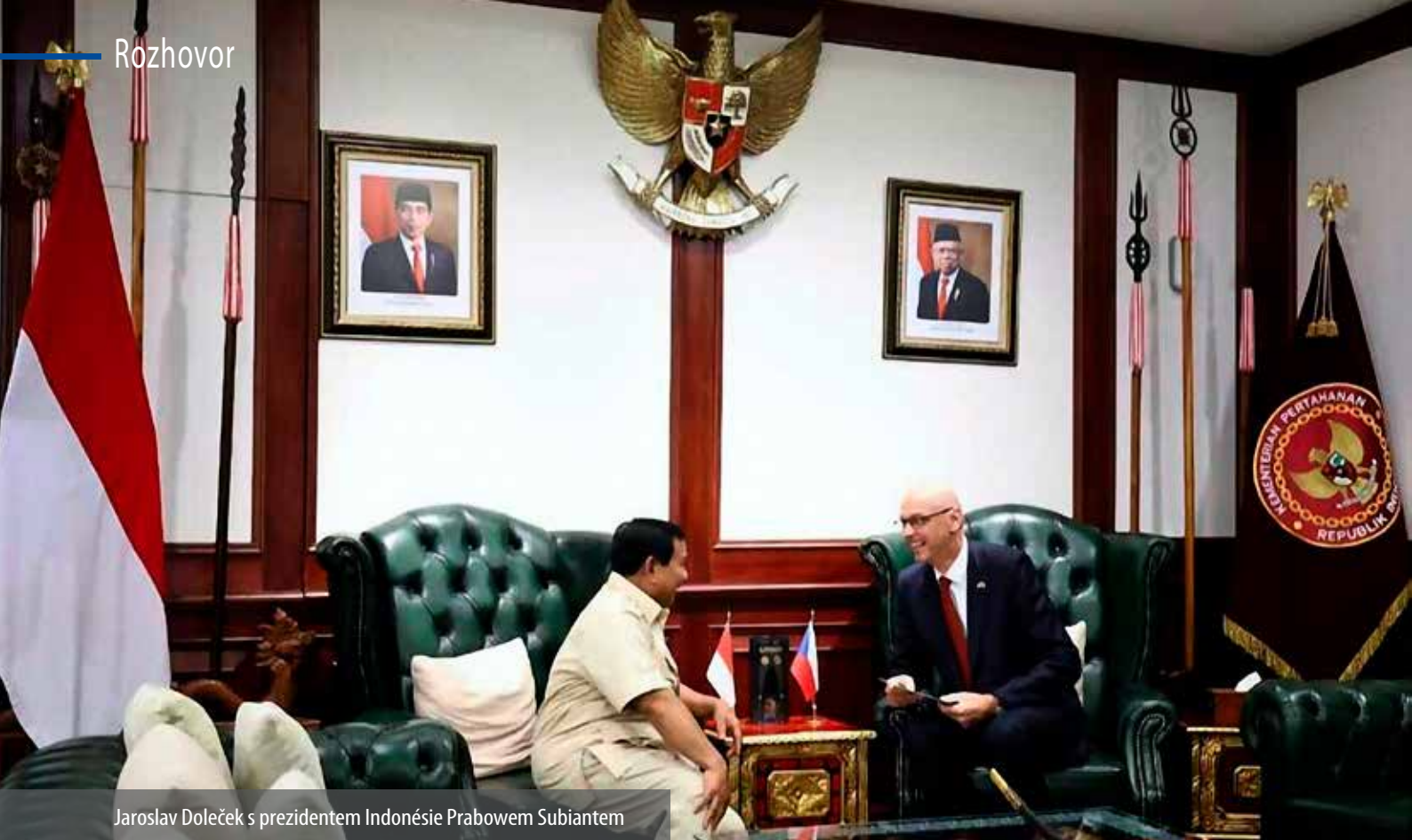
Mezi potenciální partnery českých subjektů na poli inovací a výměny know-how patří specializovaná univerzitní a výzkumná pracoviště jako Universitas Gadjah Mada a Institut Pertanian Bogor či Lembaga Ilmu Pengetahuan Indonesia (LIPI) zabývající se výzkumem v oblasti zemědělství a veterinárních věd. Stejně tak soukromé inovativní společnosti, které vyvíjejí nová veterinární léčiva a technologie, jako jsou inovativní vakcíny nebo diagnostické přístroje, či zemědělská družstva specializující se na uplatňování moderních technologií a biologických a ekologických metod v chovatelství užitkových zvířat.

Z mezinárodních institucí, které indonéským zemědělcům pomáhají zlepšit podmínky v živočišné a rostlinné výrobě, bych zmínil především Organizaci pro výživu a zemědělství (FAO) a Světovou organizaci pro zdraví zvířat (OIE).

Zapojme se do budování nové metropole

Desetimilionová Jakarta již léta trpí přelidněností a nebezpečným vzestupem mořské hladiny. Proto byla v roce 2022 na ostrově Kalimantan (Borneo) zahájena výstavba nového hlavního města Nusantary a Jakarta se spokojila se statusem ekonomického a finančního centra. Dobudovaná Nusantara se má v roce 2045 stát vzorovou „zelenou megapolí“ využívající aktuálně nejmodernějších technologií. Na uskutečnění takového projektu však nebude stačit ani ekonomika s pětiprocentním růstem HDP. Jak se tento projekt vyvíjí? Mohly by v jeho rámci přijít ke slovu rovněž české firmy?

Projekt výstavby Nusantary se v současné době nachází ve stadiu postupné realizace. Příležitosti pro české podnikatele a firmy spatřuji zejména v oblastech,

Jaroslav Doleček s prezidentem Indonésie Prabowem Subiantem

jako je stavebnictví, inženýrství, technologie, dodávky speciálních materiálů nebo ekologických řešení.

Vzhledem k mezinárodnímu charakteru tohoto investičního megaprojektu by české firmy měly hledat příležitosti v rámci partnerské spolupráce v konkrétních tendrech, které budou vyhlášeny, a nabídnout produkty a služby, jež obstojí v náročné nadnárodní konkurenci. Doporučujeme průběžně sledovat oficiální oznámení indonéské vlády a místní obchodní komory, v jejichž kompetenci je poskytovat zahraničním investorům a dodavatelům informace o podmínkách vyhlášených veřejných soutěží.

Povědomí o České republice vytváříme i za mimořádných podmínek

V jednom z minulých článků jste deklaroval, že vaším krédem je „people to people“ diplomacie. V rozvoji kontaktů jste nepolevil ani za restrikcí během covidové pandemie, kdy jste nastoupil do úřadu. Co se vám v tomto směru podařilo?

Myslím, že právě diplomacie „people to people“ pomáhá efektivně zviditelnit

naši zemi v daleké Indonésii. Ani za těchto mimořádných podmínek jsem neupustil od návštěv provincií, organizování bilaterálních kontaktů, investičních a obchodních fór a seminářů a pravidelných setkání s českou komunitou. Přínosy však musí posoudit ti, pro něž tu jsme a pracujeme.

Čím si vás Indonésie za dobu vašeho působení v čele velvyslanectví v Jakartě ziskala?

Bezkonkurenční geografickou, demografickou, etnickou, kulturní a přírodní pestrostí. Tato nejlidnatější muslimská země světa si získala můj respekt samozřejmou ochotou obyvatel naplňovat v každodenním životě Pančasilu, pět zásad vzájemných vztahů. Jsou jimi víra v jednoho boha, humanismus, národní integrita, demokracie a sociální spravedlnost. Tuto životní filozofii ještě obohacuje „gotong royong“, nezaměnitelný prvek indonéské kultury, který symbolizuje solidaritu, komunitní angažovanost a vzájemnou pomoc při dosahování společných cílů, zejména v těžkých časech.

Můžete se podělit o nějaký konkrétní zážitek, který vás ovlivnil a jen tak vám nevymizí z paměti?

Mé dosavadní působení v Indonésii ovlivnilo nesčetně intenzivních a jedinečných zážitků s milými a přátelskými lidmi, které mi zcela jistě z paměti nevymizí. Proto se mi jen těžko vybírá, ale k těm nejsilnějším určitě patří setkání s prezidenty Jokem Widodem a Prabowem Subiantem.

Co byste na závěr doporučil našim podnikatelům?

Těm, co o expanzi zatím jen uvažují, věřit si a najít v sobě odvahu ukázat, v čem jsme dobří, i na vzdáleném, složitém, ale velmi atraktivním a perspektivním indonéském trhu. Trpělivě se prosazovat, dokud se na ně neusměje štěstí. Etablovaným firmám pak vytrvalost v zemi, která bude brzy patřit mezi ekonomicky nejsilnější světové tygry. ■

*ZA ROZHOVOR DĚKUJE VĚRA VORTELOVÁ A JANA JENŠÍKOVÁ
FOTO: ARCHIV ZASTUPITELSKÉHO ÚŘADU ČR V JAKARTĚ*

DO SVĚTA ZA OBCHODEM:

Indonésie

A REGIONY V DETAILECH

perspektivy
ekonomika
srovnání

Foto: Shutterstock, Indonésie, jezero Rawa Pening

Letem světem

Indonésie: v klidu se rodící ekonomický gigant

Největší muslimská země s mladou populací a silným ekonomickým růstem, která od získání nezávislosti aktivně praktikovala politiku neangažovanosti. Jeden z otců zakladatelů státu, pozdější první viceprezident země Mohammad Hatta, ji v roce 1948 shrnul v projevu s příznačným názvem Veslování mezi dvěma skalami. V současnosti je Indonésie aktivní v mezinárodních organizacích ASEAN, RCEP, G20, BRI a od 7. 1. letošního roku se stala oficiálně členem BRICS.

Hospodářský vzestup zažívá od roku 1998, kdy skončila řada desetiletí trvající vláda generála Suharta a došlo k zavádění prvků demokratického státu. Setrvalý růst se odrazil i ve zvyšování příjmů obyvatel, takže se společnost krátce před covidovou pandemií posunula z nízkopříjmové do kategorie středněpříjmové. Tento trend byl přerušen v roce 2020, kdy příjmy vlivem celosvětových omezení opět poklesly, a to v závislosti na záporném vývoji HDP i průmyslové výroby. Rok 2021 však znamenal oživení s růstem HDP o 3,7 % a v uplynulém roce dosáhl 5 %.

V říjnu 2024 se prezidentského úřadu ujal Prabowo Subianto, bývalý generál, který si klade za cíl zvýšit hospodářský růst na 8 % a posílit mezinárodní postavení země. Jeho ambiciózní plány zahrnují rozsáhlé sociální programy, zajištění potravinové a energetické bezpečnosti a pokračování ve výstavbě nové metropole Nusantara na ostrově Borneo (Kalimantan), která má odlehčit přetížené Jakarta.

Ekonomika je z velké míry závislá na exportu komodit a pro dosažení růstového cíle potřebuje přechod na produkci s vysokou přidanou hodnotou. Současně musí řešit dekarbonizaci energetiky a problémy životního prostředí, především v ochraně vod, neboť patří mezi největší znečišťovatele oceánů.

Jáva: Hospodářské srdce Indonésie

Jáva je ekonomicky nejsilnější oblastí Indonésie, generuje přes 58 % HDP země a je centrem průmyslu, obchodu i služeb. Metropole Jakarta je jedním z hlavních obchodních uzlů jihovýchodní Asie. V uplynulém roce vznikl právní chaos v jejím postavení, neboť v souvislosti s výstavbou nového hlavního města Nusantara nabyl od 15. února 2024 platnosti zákon, který status hlavního města pro Jakarta zrušil. Vzhledem ke strategické funkci města jako centra národního hospodářství a mezinárodních obchodních sítí bylo nutné zákonem nově upravit jeho postavení. Legislativní proces se však zpožďoval, takže 19. listopadu 2024 ministr vnitra vydal prohlášení, že Jakarta má stále status hlavního města Indonésie a bude tomu tak až do doby, kdy prezident dekretem vyhlásí nové hlavní město.

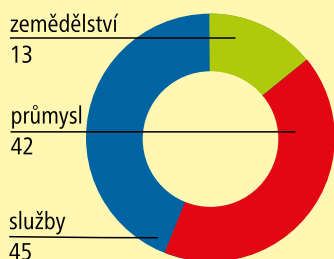
Jáva však není jen Jakarta. Region je domovem rozvinutého zpracovatelského průmyslu, zahrnujícího elektroniku, textilní a automobilový průmysl a potravinářství, přičemž provincie Západní Jáva a Východní Jáva jsou klíčovými centry průmyslové výroby. Finanční služby, obchod a cestovní ruch tvoří významné sektory v Jakartě a v kulturním centru Jogdžakarta. Navzdory rozsáhlé urbanizaci zůstává v provinciích Střední Jáva a Západní Jáva důležitým odvětvím zemědělství s produkcí rýže, čaje, kávy a kaučuku.

Struktura hospodářství

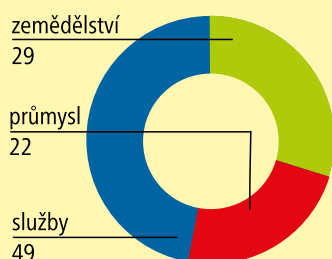
Indonésie

Zdroj dat: CIA Factbook; údaje jsou za rok 2023

podíl na HDP (v%)

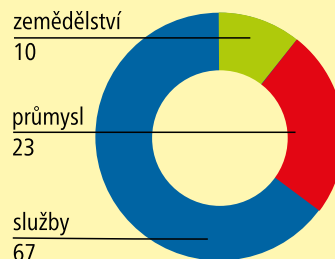
podíl na zaměstnanosti (v%)

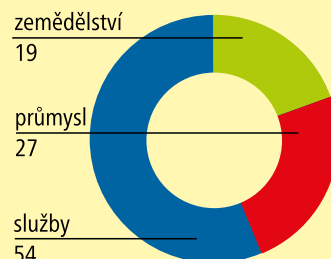
Jáva

Zdroj dat: Statistické úřady provincií; údaje jsou za rok 2023

podíl na HDP (v%)

podíl na zaměstnanosti (v%)

letem světem

Sumatra: Region s vůní kávy

Region je největším producentem indonéské kávy, přičemž ve vyšších polohách se pěstuje arabica, v nižších robusta. Mezi exportně zajímavé zemědělské komodity patří tradičně kaučuk, tabák, čaj, sisal, kopa (sušený rozemletý kokos), betelové ořechy a pepř. Na východě hlavního ostrova, kam velké řeky přinášejí bahno z hor, vznikla rozlehlá nížina, která se kvůli bažinám jeví jako zemědělsky nevyužitelná. Přesto jsou zde plantáže palmy olejné a z jejích plodů získávaný palmový olej na Sumatře a Borneu tvoří 85 % světové produkce této komodity. Vysokohorské oblasti Severní Sumatry se zaměřují na pěstování zeleniny na export. Mezi plodiny pro vlastní potřebu patří kukuřice, okopaniny, zelenina a rýže. Velká část indonéské produkce dřeva pochází ze zdejších lesů, což vede k masivnímu odlesňování a ohrožení jinak bohaté flóry a fauny.

Region disponuje zdroji ropy, zemního plynu, cínu, bauxitu, uhlí, zlata, stříbra a dalších nerostů. Mezi hlavní uhelná pole patří Ombilin v západní oblasti a Bukit Asam na jihu. Oblast Dumai v provincii Riau má jednu z nejproduktivnějších ropných vrtů v Indonésii, přičemž další oblasti byly otevřeny v Pangkalan Brandan na severu a v Palembangu.

V roce 2023 zaznamenala Sumatra nejrychlejší regionální růst přímých zahraničních investic (FDI) v hodnotě téměř 13 miliard dolarů do třinácti projektů. Tento růst je tažen zejména projekty v oblasti zpracovatelského průmyslu a infrastruktury. Například francouzská společnost Louis Dreyfus Company rozšiřuje svůj rafinační komplex v provincii Lampung na jihu Sumatry.

Borneo: Region protnutý rovníkem

Region Kalimantan leží na třetím největším ostrově světa Borneu, přičemž indonéská jurisdikce zaujímá téměř tři čtvrtiny jeho rozlohy. Území pokrývá deštivý prales starý 140 milionů let, který je domovem mnoha endemických druhů, přičemž porosty na indonéském území tvoří 72 % stromové pokrývky ostrova. Lesy jsou významné i pro hospodářství ostrova, zvláště je na nich závislý Střední Kalimantan při produkci ratanu, pryskyřice a dřevní hmoty. Lesní hospodářství a těžba uhlí jsou důležité položky pro exportně zaměřený, plochý a bažinatý (120 deštivých dnů v roce) Jižní Kalimantan. Východní Kalimantan, druhá největší indonéská provincie, je bohatý na zdroje, což jej činí významným producentem ropy a zemního plynu.

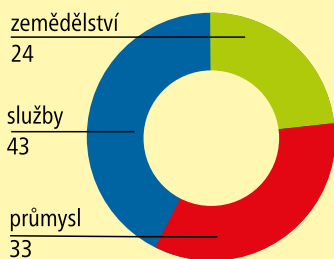
Na Východním Kalimantanu probíhá ambiciózní projekt výstavby hlavního města Indonésie Nusantara, který má významný dopad na ekonomické výsledky regionu. Podle údajů z února 2024 zaznamenal region ekonomický růst o 5,43 %, přičemž jedním z hlavních faktorů tohoto trendu je právě výstavba Nusantara. Dokončení celého projektu je plánováno na rok 2045.

Zdroj: BusinessInfo.cz
Foto: Shutterstock,
Indonésie, Jakarta

Struktura hospodářství

Sumatra

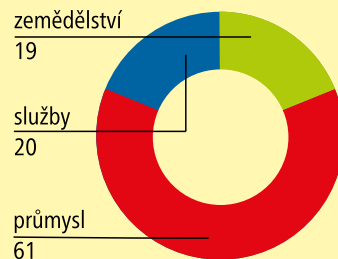
podíl na HDP (v%)

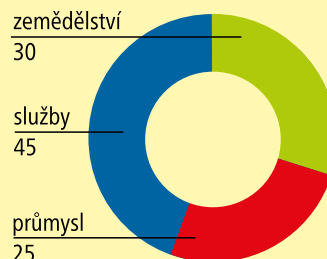
Údaje o podílu sektorů na zaměstnanosti nejsou k dispozici

Borneo

podíl na HDP (v%)

podíl na zaměstnanosti (v%)

Zdroj dat: Statistické úřady provincií; údaje jsou za rok 2023

obchodem do světa za obchodem

letem světem

Sulawesi: Nikl i geotermální zdroje energie

Region je klíčovým ekonomickým centrem Indonésie s bohatými přírodními zdroji a rostoucími sektory služeb a průmyslu. Spolu s Bali patří mezi hlavní turistické destinace v Indonésii. Po covidové pandemii se centrální vláda zaměřuje na oživení cestovního ruchu a rozvoj nových turistických oblastí, a to zejména v oblasti Manado v provincii Severní Sulawesi a na ostrově Bunaken, známém podmořským životem a přírodními krásami. Vláda i místní samosprávy mají v plánu investice do infrastruktury a ekologických projektů v oblasti cestovního ruchu. České firmy mohou investovat do rozvoje udržitelných hotelů, ekoturistických tras nebo poskytování ekologických technologií.

Kromě turistického průmyslu je v provincii významný sektor těžby nerostných surovin, jelikož jsou zde jedny z největších světových ložisek niklu. Indonésie se zaměřuje na rozvoj zpracovatelských kapacit, aby nahradila vývoz surovin exportem produkce s vyšší přidanou hodnotou. Tento trend nabízí příležitosti i pro zahraniční společnosti, které se specializují na technologie těžby, zpracování kovů a recyklace. Místní vlády i centrální vláda investice do těžební infrastruktury a zpracovatelských technologií podporují.

Teritorium Sulawesi má také značný potenciál pro využití geotermální a vodní energie, zejména v oblasti kolem sopky Tangkuban Perahu. Indonéská vláda se v rámci svého cíle zajištění energetické bezpečnosti a s ohledem na závazky, které přijala na pařížské konferenci o klimatu, zaměřuje na zajištění financování a podporu těchto projektů.

Nusa Tenggara: Seismicky neklidná oblast

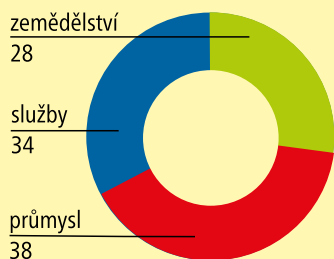
Klíčovým sektorem je zemědělství, které se zaměřuje na produkci kukuřice, rýže, manioku, fazolí a kokosových ořechů. Chov dobytka, zejména skotu, koní a prasat, je významným předevisím v oblastech Sumba a Timor. Rybolov a akvakultura, včetně pěstování mořských řas, jsou důležité pro pobřežní komunity.

V ekonomice regionu má dominantní postavení turistický průmysl, přičemž nejvyhledávanější destinací je provincie Bali, a to nejen jako cíl pro návštěvníky, ale také jako lokalita pro umístění investic. Příliv návštěvníků však naráží na nerovnoměrné rozložení potřebné infrastruktury a na nedostatečné výnosy z turistického poplatku. Ten činí 150 rupií a měl by být využíván na podporu tradiční kultury a ekologii, stačí však jen na likvidaci odpadu, který tento sektor produkuje. Rozvoj turismu je soustředěn na jižní část ostrova, která poskytuje atraktivní podmínky, ale výsledkem je přetížení kapacit a centrální vláda váhá udělit souhlas pro realizaci dalších resortů. Bali Tourism Office přichází s programem „rozpohybované turistiky“, který si klade za cíl rozložit zátěž i na ostatní části ostrova, které mají také co nabídnout, zvláště těm, kteří vyhledávají místní tradiční kulturu.

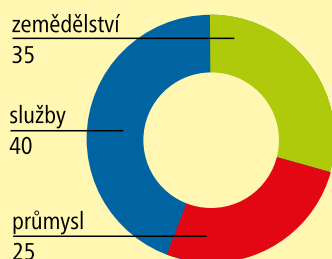
Struktura hospodářství

Sulawesi

podíl na HDP (v%)

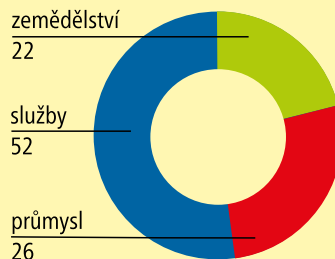
podíl na zaměstnanosti (v%)

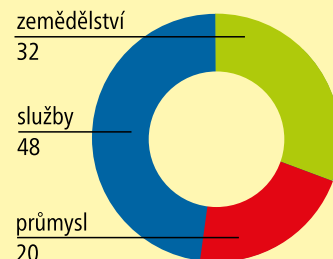
Nusa Tenggara

Zdroj dat: Statistické úřady provincií; údaje jsou za rok 2023

podíl na HDP (v%)

podíl na zaměstnanosti (v%)

Letem světem

Papua: Perspektivní, ale komplikovaný region

Západní Papua se stala součástí Indonésie v roce 1969 na základě kritizovaného referenda, které schválilo zákon o svobodné volbě, jímž se západní polovina ostrova Nová Guinea stala nejvýchodnějším indonéským regionem. Toto referendum, při němž armáda pod hrozbou násilí vybrala méně než jedno procento obyvatel k hlasování pro integraci s Indonésií s tím, že civilizační úroveň ostatních jim znemožňuje účast, vytvořilo precedens pro další politiku centra vůči regionu po dobu vlády generála Suharta.

Nejvíce obyvatel nachází pracovní uplatnění v zemědělství (včetně lesnictví a rybolovu), přičemž hlavními potravinářskými plodinami jsou rýže, sójové boby, kukuřice, fazole a arašidy. Významnými produkty jsou palmový olej, kakao a muškátový oříšek. Lesy poskytují dřevo a kopál (pryskyřice). Zemědělství na sebe váže výrobní sektor, jehož hlavní produkty zahrnují zpracované potraviny, řezivo, dřevěný nábytek a další dřevěné zboží. Rozhodující význam pro ekonomiku regionu však má těžební průmysl, neboť se zde nachází jedno z největších světových ložisek měďnaté a zlaté rudy v lokalitě Tembapapura na středozápadě.

Papua si získává pozornost turistů, přičemž souostroví Raja Ampat a další přírodní destinace přitahují potápěče a milovníky přírody. S rozvojem udržitelného turismu je zde příležitost pro výstavbu ekologických resortů a udržitelných cestovních tras.

Moluky: Atraktivní příležitosti, konkurenční prostředí

Souostroví oblast Indonésie zahrnující provincie Moluky a Severní Moluky je významná bohatou biodiverzitou, přírodními zdroji a kulturním dědictvím.

V zemědělském sektoru je významná produkce koření, především hřebíčku a muškátového oříšku, palmového oleje, rýže, kukuřice a kakaa. Rybolov a akvakultura jsou zaměřeny na produkci ryb a mořských plodů. Těžební průmysl využívá naleziště zlata a dalších minerálů, a to zejména v oblasti Halmahera na Severních Molukách. Tato provincie má k dispozici také bohatá ložiska niklové rudy. Provincie Moluky má potenciál v těžbě vanadu a bauxitu, ale za pozornost, alespoň čínským investorům, stojí i některé neobydlené ostrovy regionu, které skýtají perspektivu těžby uhlí, ropy, zlata, mědi, pyritu a chromu. Zájem o využití malých ostrovů v regionu odhalila ve své zprávě z července minulého roku Národní agentura pro výzkum a inovace (BRIN). Podle zprávy se jedná o nekontrolovaný prodej těchto lokalit, což by mohlo mít zásadní dopady na ekologii, sociální a ekonomickou situaci i kulturu.

Historické město Ambon, kulturní centrum s bohatou historií a tradicemi, pobřežní oblasti a ostrovy jako Banda Neira, Morotai a Halmahera jsou destinace přitahující turisty přírodní krásou, historickým dědictvím, plážemi, potápěčskými lokalitami a přírodními rezervacemi a dávají ostrovům potenciál turistického ráje. Překážkou pro rozvoj sektoru je nedostatečná infrastruktura v některých oblastech, případně environmentální problémy způsobené těžbou a zemědělstvím.

Kenssy Dwi Ekaningsih:

PROZKOUMEJTE BLÍŽE NOVÉ INVESTIČNÍ PŘÍLEŽITOSTI V INDONÉSII

Paní Kenssy Dwi Ekaningsih je indonéskou velvyslankyní v České republice již od roku 2019, díky čemuž má s našimi bilaterálními vztahy bohaté zkušenosti. V rozhovoru pro TRADE NEWS vyzývá české firmy disponující vyspělými technologiemi zvláště v oblasti dopravy, průmyslu a životního prostředí, aby se víc zaměřily na investiční projekty v Indonésii.

Kenssy D. Ekaningsih je velvyslankyní Indonésie v ČR od roku 2019. Předtím působila na různých vrcholných pozicích na indonéském Ministerstvu zahraničí, včetně řady diplomatických postů, mimo jiné v Singapuru, Thajsku, Malajsii, Číně nebo Itálii

Když jsme spolu před čtyřmi lety hovořili naposledy, mluvila jste o rostoucí střední třídě a výrobních kapacitách ve vaší zemi. Jak se tyto faktory promítly do vzájemného obchodu s Českem v posledních letech?

Rozvoj střední třídy a navýšení výrobních kapacit v Indonésii podporuje vývoz našich výrobků do České republiky za splnění podmínek evropských a českých regulací. Růst střední třídy představuje pro obě země rovněž nové příležitosti. Vzdávající místní pracovní síla vytváří jeden z předpokladů pro realizaci českých investic v naší zemi. Zvýšená spotřeba zboží zase přispívá k čilejší obchodní výměně a je také motorem indonéské ekonomiky.

Energetika, zdravotnictví nebo rozvoj infrastruktury

Které sektory indonéské ekonomiky považujete za nejperspektivnější pro české investory? Existují nějaké nové oblasti spolupráce, které by mohly být pro české podnikatele atraktivní?

Pro české investory mohou být zajímavé zejména sektory, jako je energetika, zdravotnictví nebo rozvoj infrastruktury. Mezi další investiční priority patří digitální ekonomika, zelená a modrá ekonomika, kreativní průmysl a další odvětví. Indonésie nabízí investorům také

pobídky – například daňové prázdny či úlevy nebo osvobození od dovozních cel. Kromě toho jsou k dispozici i komplexní služby Ministerstva investic a průmyslu (Indonesia Investment Coordinating Board).

Vládní instituce IPC (Indonesia Investment Promotion Centre) přinesla zprávu, že indonéska vláda schválila budování dalších zvláštních ekonomických zón po celé zemi, které mají vytvořit více než 1,4 milionu pracovních míst. Můžete našim čtenářům z řad českých firem blíže popsat, o jaké investiční projekty se zhruba jedná?

Podle dostupných informací našeho Ministerstva investic a průmyslu jde v současné době o více než 80 udržitelných investičních projektů v celkové hodnotě 15,9 miliardy dolarů, které pokrývají celkem šest prioritních odvětví a jsou rozmístěny po celé Indonésii.

Zpracovatelský průmysl má celkem 39 projektů v hodnotě 11,2 miliardy dolarů, infrastruktura 9 projektů v hodnotě 3,34 miliardy a potravinářství a zemědělství 14 projektů v hodnotě 632 milionů. V cestovním ruchu je to 13 projektů v hodnotě 516 milionů, v segmentu průmyslových nemovitostí jsou to 4 projekty v hodnotě 221 milionů a v sektoru obnovitelných zdrojů energie 2 projekty v hodnotě 58 milionů dolarů.

Tyto zmíněné projekty jsou rozmístěny téměř ve všech oblastech naší rozlehle země. Příkladem mohou být provincie Banten, Západní Jáva, Východní Jáva, Východní Kalimantan, Západní

”

KLÍČEM K DOBRÝM
OBCHODNÍM VZTAHŮM JE
ZACHOVÁNÍ ZDVOŘILOSTI
A VZÁJEMNÉ ÚCTY.

Kalimantan, Severní Sumatra, Jižní Sumatra, Západní Sumatra, Ostrovy Riau, Jižní Sulawesi, Západní Sulawesi, Papua, Moluky a mnoho dalších.

Podrobné informace ohledně těchto lokalit je možné získat přímo z webových stránek regionalinvestment.bkpm.go.id.

Osobní vztahy a vyjádření úcty klíčem pro byznys

Během našeho posledního rozhovoru jste také zmínila význam trpělivosti a empatie při navazování obchodních vztahů s Indonésany. Jaké další kulturní aspekty by měli čeští podnikatelé zohlednit při vstupu na indonéský trh?

Indonésané stále kladou velký důraz na respektování starší generace v obchodních i mezilidských vztazích. Při rozhodování dávají přednost společné domluvě (konsenzu) při rozhodování, a to ve věcech organizačních, obchodních i osobních.

Právě budování osobních vztahů zůstává velmi důležitým předpokladem pro formální obchodní jednání. Indonésané radši obchodují s lidmi, které znají a kterým důvěřují. Důležitým aspektem je také komunikace, takže udržování úzkého kontaktu pomocí zpráv nebo návazných schůzek pomáhá budovat dlouhodobou důvěru. Obecně vzato, podnikání v naší zemi vyžaduje trpělivost, protože rozhodování může trvat delší dobu. Proto je důležité zachovat si zdvořilost, ponořit se osobně do komunikace a vyjadřovat úctu ve všech kontaktních bodech a interakcích.

Post velvyslankyně v České republice zastáváte již od roku 2019. Jaké máte za tu dobu nejsilnější osobní zážitky?

Jedním z nejvýznamnějších zážitků bylo bilaterální setkání indonéského prezidenta s premiérem Petrem Fialou v prezidentském Bogorském paláci na Jávě v dubnu 2023. Během této akce se oba lídři dohodli mimo jiné na pokračování spolupráce v oblasti strategických odvětví, průmyslu 4.0. a rozvíjení technologií šetrných vůči životnímu prostředí.

Cílem je daleko užší spolupráce

Jaké jsou vaše vize a cíle pro další rozvoj indonésko-českých vztahů v nadcházejících letech?

Mou vizí je nadále podporovat rozvoj našich bilaterálních vztahů v různých oblastech, a to na úrovni občanů i vlád obou zemí. Zároveň spatřuji značný potenciál například v dalším prohlubování obchodní a kulturní výměny. To jsou oblasti, na které se plánuji nadále zaměřovat, abychom dosáhli ještě hlubší spolupráce mezi našimi zeměmi.

Věřím, že pozitivní vývoj bilaterálních vztahů mezi Českou republikou a Indonésií a zároveň přesvědčení o stabilitě naší nové vlády vzbudí zájem u dalších českých firem a přiláká do Indonésie více zahraničních investic. ■

ZA ROZHOVOR DĚKUJE DANIEL LIBERTIN
FOTO: ARCHIV VELVYSLANECTVÍ
INDONÉSKÉ REPUBLIKY V PRAZE

You can also read this article
in English on itradenews.cz

”

ČESKÝM INVESTORŮM
JSOU MIMO JINÉ
K DISPOZICI KOMPLEXNÍ
SLUŽBY MINISTERSTVA
INVESTIC A PRŮMYSLU
INDONÉSIE (INDONESIA
INVESTMENT
COORDINATING BOARD).

PRŮMYSLOVÉ A SPECIÁLNÍ ZÓNY INDONÉSIE NABÍZEJÍ PŘÍLEŽITOSTI I ČESKÝM FIRMÁM

Ačkoliv se Indonésie na první pohled nemusí jevit jako průmyslová země, ve zdejší ekonomice, založené na exportu přírodních zdrojů a surovin, probíhá restrukturalizace a růstová fáze. Indonésie si drží post největší ekonomiky sdružení ASEAN s HDP více než jeden bilion dolarů, když průmysl přispívá více než padesáti procenty.

Hospodářství je zatím založeno převážně na vývozu vytěženého surovinového bohatství bez dodané přidané hodnoty. Doposud však chybí průmyslová základna a výrobní kapacity, které by stačily držet tempo spotřeby více než 280milionového státu a reagovat na potřeby vyvolané restrukturalizací a modernizací průmyslu. Cílem vládních opatření je růst domácí výroby i začlenění země do širší mezinárodní konkurence a využití co největšího množství z disponibilních 135 milionů pracovních sil.

Jedním z jevů poslední dekády je výstavba průmyslových zón a speciálních ekonomických zón (SEZ), které získaly na oblibě u investorů i nájemců z řad zahraničních nebo domácích firem. Spojujícím faktorem je koncentrace výroby, pracovních sil, využívání lokálních zdrojů energie a v neposlední řadě i ochrana půdního fondu. Vládní zákon č. 28 z roku 2021 dokonce ani nedovoluje průmyslovou výstavbu mimo areály těchto dvou kategorií.

Zatím dvacítká SEZ jako vládní strategická politika

SEZ se mají rozvíjet jako centra hospodářského růstu, podpory industrializace a zvyšování zaměstnanosti především tam, kde je malé rozšíření průmyslové výroby a jsou k němu vhodné podmínky. Podnikání v SEZ je podporováno mnohými státními podídkami.

V současné době po celém indonéském souostroví funguje dvacet speciálních ekonomických zón. Jsou rozmístěny na hlavních ostrovech s cílem podpořit průmyslové podnikání v určitých odvětvích podle místních podmínek. Některé jsou čistě průmyslové, ale existují i zóny

se zaměřením na zdravotnictví, IT nebo dokonce turistiku. Režim podnikání v SEZ se řídí jednoduššími předpisy vstřícnými k investorům a minimalizuje byrokratické překážky, což investorům usnadňuje zakládání a provozování podniků. Indonéská vláda také aktivně podporuje investice do SEZ zavedením politik na ochranu práv a zájmů investorů především v otázkách nabývání vlastnických vztahů k pozemkům a jejich kontinuity.

Víc než stovka průmyslových parků

Průmyslové parky pak představují formu soukromé podnikatelské výstavby podléhající přísným zákonům chránícím životní prostředí, ale dávají možnost soukromému sektoru soustředit velké množství podnikajících subjektů v určitém prostoru s využitím výhod perfektní organizace, zajištění dostatku energie a také pracovních sil. Tyto parky byly vybudovány převážně v tradičních průmyslových oblastech, jako je Západní Jáva, okolí Jakarty, okolí Bandungu nebo na východě Jávy, mnohé se najdou i na ostrovech, jako je Sumatra nebo Sulawesi. K dispozici je téměř 130 parků, které často využívají přítomnosti nebo blízkosti přístavů nebo letišť.

Mnohé průmyslové zóny disponují nově instalovanými obnovitelnými zdroji energie, zajišťují účinné čištění a úpravu vody a likvidaci odpadů. Nájemci nebo investoři mívají k dispozici bankovní služby, lékařskou službu i zázemí pro pracovní sílu, jako jsou obchody a restaurace, i odpočinkové prostory jako golfová hřiště. Samozřejmostí jsou vybudované moderní komunikace, některé parky dávají prostor univerzitním

Průmyslový park Suryacipta City of Industry ve městě Karawang (Západní Jáva)

fakultám, případně výzkumu. Jak průmyslové parky, tak SEZ se snaží budovat svoje prostředí v módu chytrých měst.

Pokud uvažujete o rozšíření svého podnikání do Indonésie, pracovníci zahraniční kanceláře CzechTrade v Jakartě jsou připraveni pro vás návštěvu průmyslových parků zorganizovat. V uplynulém roce několik těchto akcí úspěšně proběhlo. ■

TEXT: IVAN KAMENÍK

FOTO: ARCHIV SPOLEČNOSTI PT SURYACIPTA SWADAYA

Bezcelní zóny

Vedle zmíněných parků a SEZ byly zřízeny i čtyři zóny volného obchodu v blízkosti Malajsie a Singapuru, kde probíhá výroba produktů určených pro export v bezcelním režimu.

Ivan Kameník
je ředitel zahraniční kanceláře CzechTrade v Indonésii

MY CLINIC

Klinika s lidským přístupem

MY CLINIC, medicínské centrum, které bylo otevřeno v Praze před čtyřmi lety, si dalo za cíl změnit narativ zdravotní péče v České republice. Soukromá rodinná klinika svým klientům poskytuje komfort, čas a empatii na úrovni špičkových zdravotnických zařízení v zahraničí.

MY CLINIC nabízí **29 lékařských specializací** pokrývajících komplexní zdravotní péči pro dospělé i děti pod jednou střechou, což umožňuje úzkou mezioborovou spolupráci. Tým **více než 75 lékařů a terapeutů** zahrnuje přední odborníky ve svých oborech, kteří společně pracují na nalezení nejlepších řešení pro zlepšení fyzického i duševního zdraví klientů.

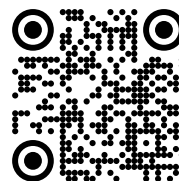
Ordinace jsou vybaveny moderními certifikovanými přístroji a technologiemi. Řada z těchto výjimečných přístrojů je v ČR dostupná pouze v několika fakultních nemocnicích.

Klinika nabízí také škálu chirurgických služeb v rámci centra **jednodenní chirurgie**. Od ortopedických a gynekologických zákroků přes cévní chirurgii, dětskou urologii až po výkony obecné a břišní chirurgie.

Dalšími přednostmi kliniky jsou **krátké čekací lhůty**, přesný čas objednání i dostatek času na každé vyšetření. Klinika se nachází v designově řešených prostorách budovy Telehouse v blízkosti metra Dejvická na lince metra A. Parkování je zajištěno v podzemních garážích budovy.

budova Telehouse
Generála Píky 430/26
Praha 6 - Dejvice
www.myclinic.cz
+420 222 900 900

Indonésie: Obr s velkým potenciálem

Indonésie, největší ekonomika jihovýchodní Asie a jedna z nejlidnatějších zemí světa, se v posledních desetiletích stala klíčovým hráčem na globálním trhu. S HDP přesahujícím 1,3 bilionu dolarů a dynamickým růstem v průměru kolem 5 % ročně představuje strategické centrum pro investory i obchodní partnery. Silný spotřebitelský trh, bohaté přírodní zdroje a rostoucí průmyslová základna dělají z této ostrovní země jedno z nejatraktivnějších míst pro podnikání v Asii.

Současná administrativa prezidenta Prabowo Subianta si klade ambiciózní cíl dosáhnout 8% ročního růstu HDP, což by Indonésii posunulo mezi nejrychleji rostoucí ekonomiky světa. K dosažení tohoto cíle vláda plánuje rozsáhlé investice do infrastruktury, digitalizace, industrializace a posílení domácí spotřeby. Tento smělý plán by měl zároveň pomoci snížit ekonomické nerovnosti mezi regiony a podpořit rozvoj technologických inovací.

Ekonomický rozvoj Indonésie je poháněn několika klíčovými sektory, včetně těžby, zemědělství, výroby a rychle expandující digitální ekonomiky. Vláda v posledních letech klade důraz na posílení zahraničních investic

a průmyslovou modernizaci, což pomáhá udržet stabilní růst a zvýšit konkurenceschopnost na světovém trhu. I přesto však země čelí řadě výzev, jako jsou nerovnoměrný rozvoj regionů nebo závislost na exportu komodit s nízkou přidanou hodnotou.

Na křižovatce globálního obchodu a světové politiky

Jakarta je sídlem politické a ekonomické mezinárodní organizace ASEAN, neboť Indonésie je jedním ze zakládajících členů. V současnosti má země ambici do deseti let vstoupit do klubu rozvinutých zemí OECD, což je pro rozvoj mezinárodního obchodu dobrá zpráva.

Plnoprávné členství Indonésie v OECD by zvýšilo její důvěryhodnost jako investičního cíle.

Evropská unie je pro Indonésii třetím nejvýznamnějším obchodním partnerem (po Číně a Japonsku) a v letošním roce se po dlouhých jednáních očekává uzavření ekonomické a obchodní dohody CEPA mezi EU a Indonésií. Pro české firmy by podepsání dohody mohlo být přínosné, jelikož si od ní evropské státy slibují, že přispěje k omezení bariér pro vstup na indonéský trh a dojde ke zlepšení regulačního rámce pro podnikání a obchod.

V neposlední řadě však nesmí být opomenuto, že Indonésie se sama označuje

Více než jedenáctimilionová Jakarta, hlavní a největší město Indonésie na ostrově Jáva

za nezáčastněnou zemi. V době studené války to znamenalo, že stála mezi západním a východním blokem, zatímco dnes se spíše jedná o osu mezi rozvinutým Severem a rozvíjejícím se Jihem, což znamená, že se Indonésie baví stejně s Čínou, Ruskem, Evropou i USA. Proto by nemělo být překvapením, že se v lednu tohoto roku stala šestým členem klubu významných zemí tzv. globálního Jihu BRICS. Tento krok má ekonomické i politické opodstatnění. V jeho rámci působí tzv. Nová rozvojová banka, od které si země slibuje příliv dalších investic. Z politického hlediska toto zapojení nejlépe vystihuje místní oblíbený citát: „Jeden nepřítel je příliš mnoho, tisíc přátel je příliš málo.“

Atraktivní trh i pro české firmy

Indonésie představuje pro české exportéry rozsáhlý trh s řadou příležitostí napříč různými sektory. Tradičně silná pozice českého **obrného průmyslu** je zde nyní ještě posílena rostoucí poptávkou po zbraních a munici, což je důsledkem ruské agrese na Ukrajině a globálních bezpečnostních výzev.

Indonéský ministr obrany oznámil plán zvýšit obranný rozpočet ze stávajících 0,8% na 1,5% HDP, což otevírá dveře pro dodavatele technologií, včetně střelných zbraní, munice a sofistikovaných obranných systémů. Mimo tento sektor existují významné příležitosti v oblastech, kde české firmy vynikají technologickou vyspělostí, jako jsou

třeba **nanotechnologie s aplikacemi ve zdravotnictví**. Indonésie klade důraz na modernizaci zdravotnického sektoru, veřejné dopravy a rozvoj konceptu smart cities. Přestože se plánuje přesun hlavního města do Nusantary, poptávka po chytrých řešeních pro milionové aglomerace na Jávě, jako jsou Jakarta, Surabaya či Bandung, zůstává vysoká.

Loňského ročníku projektu z oblasti kybernetické bezpečnosti Cybervac se zúčastnili i zástupci českých univerzit MUNI a VUT, kteří nově rozvíjejí spolupráci v akademické a vědecké oblasti

Předání nemocničního lůžka Linet v jakartské nemocnici Pondok Indah byli přítomni také zástupci českého zastupitelského úřadu včetně velvyslance Jaroslava Dolečka (uprostřed)

”

JEDEN NEPŘÍTEL JE PŘÍLIŠ
MNOHO, TISÍC PŘÁTEL JE
PŘÍLIŠ MÁLO.
INDONÉSKÉ RČENÍ

S urbanizací také souvisí **sektor energetiky**, kde je do budoucna cílem omezit závislost na fosilních zdrojích energie a využít místních zdrojů obnovitelné energie pro solární, větrné, vodní a geotermální elektrárny. Administrativa oznámila 37 nových energetických projektů v osmnácti provinciích, které mají za cíl dostat elektřinu i do vzdálenějších oblastí, a podpořit tak dosažení cíle 8% ekonomického růstu.

V oblasti **potravinářství a zemědělství** se rýsují nové možnosti díky ambicióznímu programu prezidenta Prabowo Subianta, který byl uveden do úřadu loni v říjnu. Jeho Free Nutritious Meals Program si klade za cíl do roku 2029 poskytnout bezplatné výživné jídlo více než 82 milionům dětí a těhotných žen, přičemž již letos v lednu bylo distribuováno přibližně 570 tisíc jídel denně. Tento program vyžaduje značné množství potravin, včetně mléčných výrobků, což představuje příležitost pro

české firmy specializující se na chov skotu a zpracování mléka. Spolupráce by mohla zahrnovat nejen export mléčných produktů, ale také podporu místních zemědělců prostřednictvím transferu technologií přizpůsobených místním klimatickým podmínkám, zahrnující zajištění krmiva, chov skotu a zpracování mléka.

Škála investičních příležitostí

Indonésie není pouze dynamicky se rozvíjející obchodní destinací, ale také perspektivním cílem pro investice. Možnosti sahají **od menších projektů v oblasti cestovního ruchu**, kde již například čeští podnikatelé aktivně investují na Bali, až **po rozsáhlé infrastrukturní a průmyslové iniciativy**. Významný potenciál pro rozvoj turismu nabízejí i další indonéské ostrovy. Například senátor za region Bangka-Belitung prosazuje vytvoření volné ekonomické zóny zaměřené na turistický sektor s cílem přilákat zahraniční investice na dosud málo navštěvovaný ostrov Belitung. Tento projekt však vyžaduje významnější kapitálové vstupy a důkladnou analýzu návratnosti investic.

Indonésie je rovněž jednou z nejbohatších zemí na světě, co se týče nerostných surovin, a aktivně podporuje **investice do zpracovatelského průmyslu** v tomto segmentu. Disponuje největšími světovými zásobami niklu, který hraje klíčovou roli v rozvoji elektromobility. Přesto

dosud žádná evropská společnost neinvestovala do těžby a zpracování tohoto strategického kovu – na rozdíl od Číny, která je v sektoru velmi aktivní. Kromě niklu patří mezi další zásadní suroviny Indonésie uhlí, zlato, měď, cín a bauxit. Většina těžby probíhá povrchovým způsobem, avšak na ostrově Papua se plánuje hlubinná těžba zlata, což otevírá **nové možnosti pro české těžbařské firmy**, které již delší dobu projevují o indonéský trh zájem.

Výzvy a překážky

I přes velké příležitosti představuje vstup na indonéský trh pro naše firmy několik zásadních výzev. Kulturní odlišnosti, jazyková bariéra a geografická vzdálenost jsou samozřejmě konstantou, se kterou je potřeba počítat. Nicméně přímo na místě se zájemci o vstup na trh setkají s dalšími administrativními překážkami. Jednou z nich jsou regulace a místní zákony, jimž je obtížné porozumět a jež se mohou výrazně lišit od těch českých. Společně s kolegy z unijních států se například snažíme pochopit, jak bude aplikována nová norma o nutnosti halal certifikace dovážených potravin. V Česku přitom doposud není žádná autorita, která by mohla provádět takovou certifikaci pro export.

Dlouhé a komplikované byrokratické procesy, včetně registrace společností, získávání povolení a licencí, mohou

znamenat zdržení pro nové podniky. Je potřeba také počítat s finanční zátěží, která je spojená s dodržováním místních předpisů a standardů. Překonání těchto překážek vyžaduje pečlivé plánování, místní znalosti a často i nadstandardní spolupráci s místními partnery.

Nelze bohužel nezmínit přítomné neformální korupční praktiky, což ztěžuje působení na trhu těm firmám, které se snaží v Indonésii poctivě podnikat. Nové společnosti v některých sektorech mohou čelit tlaku predátorských firem z jiných zemí, které se nebojí využít nečestných příležitostí v rámci konkurenčního boje.

Je nutné akceptovat kulturní rozdíly

Ve vztahu k podnikatelskému prostředí v zemi je nutné si uvědomit rozdílnou mentalitu a kulturní odlišnosti, které mohou ovlivnit obchodní jednání. Indonésané jsou obecně velmi přátelští, otevření a komunikativní, což může být příjemné, ale zároveň vede k tomu, že se o nepříjemných záležitostech často nemluví přímo. To může prodlužovat řešení případných problémů a sporů.

České firmy, které mají pečlivě naplánované harmonogramy, se mohou setkat s jiným přístupem k času a plánování. Například konání veletrhu obranného průmyslu IndoDefence 2024 bylo již dvakrát opakovaně přesunuto, což způsobuje komplikace pro zahraniční

vystavovatele. Přesto je nutné v obchodních vztazích zachovat trpělivost, flexibilitu a přizpůsobit se místním zvykům.

V Indonésii je důležité dbát na zdvořilostní formality, jako je předání darů, oslovení nejváženějšího hosta, poděkování za přijetí. Je dobré věnovat pozornost i osobním tématům, jako jsou rodina, zájmy nebo dojmy ze země. Přesvědčí formální a věcná jednání mohou být vnímána negativně a nemusí vést k úspěšnému navázání obchodní spolupráce. *(Více o kulturních odlišnostech v Indonésii také na str. 42–43, pozn. red.)*

Česká ekonomická diplomacie táhne za jeden provaz a rozšiřuje působení

Ekonomické oddělení Velvyslanectví ČR a kancelář CzechTrade v Jakartě jsou součástí jednotné zahraniční sítě, což je koordinační mechanismus pro efektivní podporu exportérů a jednotný postup Česka v této oblasti. Zatímco CzechTrade se zaměřuje na asistenci českým podnikům při expanzi na místní trh hlavně v segmentu B2B, ekonomičtí diplomaté se více orientují na poskytování podpory u obchodních případů v B2G segmentu.

Díky vzájemné spolupráci velvyslanectví a agentury CzechTrade se daří realizovat kontakty v oblasti vědy a výzkumu. Například nedávno se podařilo navázat kontakt s Národní agenturou pro

výzkum a inovace Indonésie BRIN a jsou plánovány online semináře pro zájemce ze strany našich firem.

Velvyslanectví České republiky v Jakartě se zaměřuje na podporu českých firem primárně na rezidentním indonésckém trhu, ale jeho působnost se rozšiřuje i na další regiony, včetně Bruneje a Východního Timoru. V rámci rozvoje ekonomické diplomacie je plánováno intenzivnější zapojení našich společností do brunejského trhu, který, ačkoli je rozlohou a počtem obyvatel malý, nabízí zajímavé možnosti pro inovativní řešení v oblasti městského rozvoje a tradičního průmyslu.

Cílem pro letošní rok je představit české firmy v Bruneji a pomoci jim navázat obchodní kontakty s místními partnery. Česko tak rozšiřuje svůj obchodní a investiční dosah v jihovýchodní Asii a podporuje firmy, které mají zájem o expanzi do tohoto dynamického regionu. ■

TEXT: PAVEL DRLÍK

FOTO: SHUTTERSTOCK A ARCHIV
VELVYSLANECTVÍ ČR V JAKARTĚ

Pavel Drlík je ekonomický diplomat Velvyslanectví ČR v Jakartě

Ostrov Belitung, na němž se nachází granitový geopark chráněný UNESCO, teprve čeká na příliv investic k rozvoji udržitelného turismu

Alena Medová:

LETADLA JSOU NÁŠ ŽIVOT A NAŠÍM CÍLEM JE UDRŽET SLÁVU ČESKÉHO LETECKÉHO PRŮMYSLU VE SVĚTĚ

„Jsme blázni do letadel. Bez toho by to nešlo,“ začíná náš rozhovor Alena Medová, předsedkyně představenstva Aircraft Industries. Právě vášně k letectví a odpovědnost k tradici budované předky rozhodly před třemi lety u hlavy skupiny Omnipol Richarda Hávy o tom, že zariskoval, rozhodl se nenechat uznávanou českou značku padnout a Aircraft Industries od ruského vlastníka koupil. Kunovická firma se totiž dostala do existenčních potíží po uvalení sankcí na Rusko, které tehdy bylo jejím téměř jediným trhem. Slavná „čtyřistadesítka“ se tak po letech vlastně vrátila domů. Vizí Richarda Hávy bylo nejen zachránit tento legendární turbovrtulový letoun, jehož Omnipol historicky prodal po světě stovky, ale vrátit ho tam, kam patří – tedy právě na světové trhy.

Dá se už po třech letech říct, že se vám záměr povedl?

Povedlo se nám toho hodně a jsem přesvědčena, že výsledek už je vidět, i když máme samozřejmě ještě největší kus práce před sebou. Dokázali jsme vrátit čtyřstadesítku znovu na mezinárodní leteckou scénu, ukázat, že existuje, má své přednosti a že jako tradiční český výrobce jsme schopni kromě kvalitního produktu nabídnout flexibilitu a zaručit spolehlivé služby – vyškolení technické podpory, výcvik pilotů i desítky let čítající servis.

Od převzetí firmy se nám už podařilo prodat ve světě téměř dvacet letadel a letos chceme dodat dalších čtrnáct letadel. Mohli bychom prodat i víc, ale kapacitně to zatím nezvládneme, my ani náš dodavatelský řetězec, který čítá na 600 českých firem. Když to shrnu, první část úkolu – masivní marketing – jsme splnili, druhá část bude investice do rozvoje a výroby s cílem navýšení našich kapacit. A tato fáze bude podle mne těžší. Pokud k ní však všichni přistoupíme se stejným nadšením a motivací jako dosud, věřím, že budeme v dohledné době prodávat desítky letadel ročně.

Restart začal v Jakartě

Spojení Omnipolu s Aircraftem je výjimečné v tom, že navazuje na osvědčenou tradici. Vždyť Omnipol prodal za svou devadesátiletou éru do světa tisíce letadel, mezi nimi také čtyřstadesítku. Takže vás vybavil svými kontakty a know-how a s restartem nových trhů pomohl, je to tak?

Máte pravdu, můžeme hovořit o spojených nádobách. Spojení českého majitele a kunovického výrobního závodu se ukázalo jako velmi šťastné, majitel a vedení podniku jsou naladěni na podobnou notu, rozumějí si, mají stejný účel, synergie funguje přirozeně. Společně jsme připravili tržní analýzu, porovnali konkurenci, naučili se produkt, pochopili, v čem je jeho výjimečnost. Omnipol nám otevřel svou obchodní síť, kontakty, přinesl své zkušenosti ze zahraničního obchodu.

Věděli jsme, že musíme zahájit tím, že budeme po letech zase vidět. Ukázat, že podnik i letadlo existují a co všechno umějí. Představit ho jako české, evropské letadlo. Za dobu, kdy se prodávalo

Skupina Omnipol

Česká průmyslová skupina s více než devadesáti lety zkušeností na domácím i mezinárodním trhu. V současnosti propojuje výrobní společnosti Aircraft Industries, Era a Mesit, které disponují pokročilými technologiemi v oblasti vývoje a výroby letounů, pasivních systémů pro sledování vzdušných, pozemních a námořních cílů, výroby vojenských komunikačních zařízení a leteckých přístrojů. Omnipol spoluvlastní také Aero Vodochody Aerospace, nejstarší leteckou výrobní společnost v ČR. Celá skupina zaměstnává téměř 4000 odborníků, z toho přes 500 zaměstnanců se podílí na výzkumu a vývoji nových produktů. Dodala už 9000 letounů do celého světa.

Ing. Alena Medová, MBA,

předsedkyně představenstva Aircraft Industries, poradkyně prezidenta Omnipolu, viceprezidentka pro civilní letectví ALKP a členka spolku Ženy v letectví. Vystudovala ekonomii na VŠE a francouzské MBA. V současné době žije s rodinou v Praze a pracovně „pendluje“ mezi hlavním městem a Moravou. Již 12 let se pohybuje ve světě letectví, je velkou podporovatelkou českého leteckého průmyslu a leteckou „srdcařkou“. Aktivně také podporuje zapojení žen v leteckých oborech a je celoživotní optimistkou

Legendární letoun L 410 NG

téměř výhradně v Rusku, jej totiž mnozí klienti považovali za ruský produkt. I to jsme potřebovali změnit. A tak jsme brzy po převzetí podniku odstartovali naše spanilé jízdy po světě. Začali jsme na trzích, které jsou pro Omnipol tradiční, tedy ve střední Asii. A odtud jsme se posouvali dál.

Kde tedy mělo L 410 po letech premiéru?

Bylo to v roce 2022 na Indo Defence Expo & Forum v indonéské Jakarta, která je největší akcí svého druhu v jihovýchodní Asii. Pamatuji se, že přítomnost našeho letadla tam vzbudila obrovský rozruch a zájem. Byl to takový náš icebreaker. Svět zjistil, že čtyřstadesítka žije, že je nová, má nového českého majitele. Navíc nám pomohlo, že v tu dobu už jedno L 410 v Indonésii létalo, koupila si ho před zhruba osmi lety bývalá ministryně rybolovu, nedá na ně dopustit a je tam naší skvělou referencí.

”

JIHOVÝCHODNÍ ASII
POVAŽUJEME ZA JEDEN
Z NEJPERSPEKTIVNĚJŠÍCH
TRHŮ.

Podařilo se vám už na ostrovy prodat další?

Navázali jsme spoustu důležitých kontaktů a v tuto chvíli tam máme rozpracováno několik obchodních případů, které však budou vyžadovat ještě nějaký čas. V Indonésii je totiž obchodování během na opravdu dlouhou trať a indonéský trh je složitý i s ohledem na financování letadel. A v tom máme, musím přiznat, zatím málo zkušeností a učíme se.

Současně jsme však aktivní také v okolí – na Filipínách, v Malajsii a ve Vietnamu. Například ve Vietnamu je Omnipol se svými letadly tradičně úspěšný, aktuálně tam prodal několik podzvukových cvičných letounů L-39 Skyfox. V závěru loňského roku jsme se společně s dalšími dceřinými firmami Omnipolu zúčastnili veletrhu Vietnam Defence EXPO na letišti Gia Lam v Hanoji, kde jsme představili náš nový turboprotulový celokovový hornoplošník L 410 NG.

Přednosti kunovické legendy

Čím se vám daří znovu přesvědčit světové trhy, že vaše letadlo je pro ně to pravé? Vždyť konkurence je velká a ztratili jste mnoho let, kdy jste kromě Ruska nebyli jinde vidět.

Čtyřstadesítka je výjimečná v tom, že je to partner do nepohody, nenechá vás ve štychu. Jde o spolehlivý, odolný a velmi jednoduchý koncept letadla. Říká se jí létající Land Rover, protože se osvědčila ve velmi náročném terénu, dokáže přistát i vzlétnout z krátkých nezpevněných drah, dopraví devatenáct pasažérů nebo náklad do nedostupných oblastí. Letadlo vydrží plus padesát i minus padesát stupňů, velmi snadno se udržuje a jednoduše opraví. Na rozdíl třeba od západních strojů, které jsou velmi sofistikované a vyžadují náročnější údržbu.

Náš model je navíc multifunkční, zákazník si ho může sám překonfigurovat podle potřeb. Může sloužit například jako létající sanitka, VIP transport nebo průzkumné letadlo, umí hlídat hranice a sbírat informace.

Start „čtyřstadesítky“ na souostroví Seychely

Komerční banka nám vždycky věřila

„KB je naším spolehlivým partnerem, který při nás stál v časech dobrých i zlých. Vždycky se snažila vyjít vstříc našim aktuálním požadavkům a potřebám a stála při nás i v době, kdy byl kunovický podnik před zánikem a obchodní model nového vlastníka, Omnipolu, pouze vizí na papíře. Vážíme si toho, že nám KB věřila, a i díky její podpoře se nám podařilo rychle postavit znovu na nohy,“ říká Alena Medová, předsedkyně představenstva Aircraft Industries.

A co bych ráda zdůraznila, cyklus našeho produktu je třicet až čtyřicet let. Dnes jsme schopni vyrobit letadlo tak, že vydrží 40 až 45 tisíc letových hodin.

Záruka zaručena

Dalo by se s nadsázkou říct, že máte udržitelnost v krvi a jednu z nejdelších záruk.

Ano, s oblibou říkám, že prodej letadla naše práce teprve začíná, protože následuje závazek udržet ho po celou dobu jeho života ve vzduchu. Musíme být připraveni poskytnout servisní podporu, mít náhradní díly, dokázat ho zmodernizovat, když zastará...

Premýšlíte o novém letounu?

Musíme koukat dopředu, letecký trh se neuvěřitelně vyvíjí. Víme, že bude nutné reagovat na měnící se potřebu, kdy infrastruktura v zemích, kde teď prodáváme nejvíc, bude vybudována a naše čtyřstadesítka tam už nebude mít takové opodstatnění. Premýšlíme o přetlakovém letadle, které by už mohlo létat ve vyšších letových hladinách, ale stále si zachovalo některé přednosti čtyřstadesítky, například schopnost přistávat a vzletat z nezpěvněných krátkých ploch.

Nicméně to je vize budoucnosti. Dnes se spíš soustředíme na rozvoj stávajícího modelu, chceme přinést nové modifikace, uvažujeme například o tom, že by umělo přistát na vodě, zaměřujeme se na koncept ISR (*patrolovací letouny – pozn. red.*). Těch cest je hodně a náš vývojový tým má spoustu nápadů, jak zůstat jedničkou ve světě ještě hodně dlouho. ■

S ALENOU MEDOVOU SI POVIDALA JANA JENŠÍKOVÁ

FOTO: ARCHIV AIRCRAFT INDUSTRIES

You can also read this article
in English on itradenews.cz

Aircraft Industries, a.s.

Společnost sídlící v Kunovicích ve Zlínském kraji příští rok oslaví 90 let od svého založení. Od roku 2022 má znovu českého vlastníka, kterým je skupina Omnipol. V současné době se zabývá vývojem, výrobou, prodejem a servisem letounů L 410. Tyto turbovrtulové, celokovové hornoplošníky vynikají spolehlivostí, bezpečností a schopností provozu v extrémních klimatických podmínkách. Kunovický podnik dosud vyrobil víc než 8 tisíc letadel a vyvezl je do šedesáti zemí světa. L 410 NG je nejnovější verze letounů řady L 410. Nabízí vylepšené letové parametry a provozní charakteristiky, modernější technologie a inovovanou avioniku. Společnost zaměstnává přibližně tisícovku lidí. Vedle výroby letadel provozuje také neveřejné mezinárodní letiště Kunovice a je zřizovatelem vlastní Střední školy letecké.

Darina Pikusová,
bankovní poradce, KB,
Globální bankovnictví,
Obchodní tým Čechy II.

„Společnost Aircraft Industries, tradiční český výrobce letadel, je klientem Komerční banky více než 20 let. Poskytujeme mu finanční služby šité na míru. Mezi klíčové oblasti patří kontraktové financování, produkty trade finance – bankovní záruky a akreditivy, cash management a ošetření kurzových rizik. Flexibilní a zároveň stabilní financování pomáhá společnosti nejen při expanzi na nové trhy, ale i při inovacích a dalším rozvoji. Aircraft Industries se tak může soustředit na svou hlavní činnost a produkt, který si získal uznání po celém světě – výrobu dnes již legendárních dvoumotorových turbovrtulových letadel L 410 včetně nejnovějšího modelu L 410 NG. Díky strategickému vstupu skupiny Omnipol se společnosti podařilo získat nové zákazníky například v Senegal, Uzbekistán, Chile, Singapuru, Thajsku a Kazachstánu. Jsme rádi, že můžeme být součástí jejího růstu a podporovat ji v dalším rozvoji.“

„Prodej letadla naše práce teprve začíná,“ vysvětluje Alena Medová

Milan Máša:

NEPROPÁSNĚME PŘÍLEŽITOST BUĎME V INDONÉSII AKTIVNĚJŠÍ

Indonésie už dávno není jen zdrojem levných textilních výrobků a exotického nábytku. Honorární konzul Indonésie v České republice Milan Máša potvrzuje, že tato obrovská a rostoucí ekonomika nabízí českým firmám zajímavé obchodní a investiční příležitosti.

Ing. Milan Máša, spoluzakladatel a jednatel české firmy Czech Blades, od srpna 2023 honorární konzul Indonéské republiky v ČR

V létě 2023 jste byl jmenován historicky prvním honorárním konzulem Indonésie v České republice. Jak se člověk ocitne v roli honorárního konzula, a navíc cizí země?

Kromě vřelého osobního vztahu k Indonésii, již zastupuji, byly důvodem pro volbu mé osoby i obchodní vazby: firma Czech Blades, jejímž jsem spoluvlastníkem, je dlouhodobě úspěšným exportérem do této země. Vyvážíme

tam desítky milionů čepelek ročně, určených k holení, ale i pro použití v zemědělství a průmyslu.

Samotnému jmenování předcházela poměrně dlouhá, téměř roční doba schvalovacích procedur na obou stranách: v případě České republiky podléhá jmenování souhlasu ministra zahraničí, v případě Indonésie je schválení vícestupňové a vrcholí jmenováním prezidentem země, který tak učinil

v červenci 2023 a za necelý měsíc nato se pak uskutečnila oficiální inaugurace v brněnském sídle honorárního konzulátu (na adrese Hlinky 28a u brněnského Výstaviště – pozn. red.).

Od obchodu k diplomacii

Můžete nás nechat nahlédnout do vaší běžné agendy honorárního konzula?

Mým posláním je reprezentovat jmenující zemi, tedy Indonéskou republiku, v České republice. Kromě společenských povinností a rozšiřování povědomí o Indonésii to obnáší zejména pomoc při řešení složitých životních situací občanů Indonésie, kteří toho času pobývají na území Česka, organizaci konferencí směřujících k podpoře vzájemné ekonomické, kulturní a vědecké spolupráce, propagaci vzdělávacích projektů, které umožňují indonéským studentům vzdělávat se u nás a obráceně a tak podobně.

Můžete uvést nějaký konkrétní příklad?

V říjnu se například konala ekonomická konference, jejímž tématem byla spolupráce mezi Indonésií a evropskými zeměmi v oblasti rovnoměrného rozvoje a investic do udržitelných technologií. Ale zabýváme se i jinou agendou. V posledních týdnech řešíme kromě jiného výměnu zvířat mezi Zoo Brno a indonéským Jawa Timur Parkem; věřím, že se projekt podaří s podporou různých stran dokončit a brněnská zoo bude mít brzy novou tygřici či ideálně pár.

Indonésané jsou přátelští a veselí lidé. Na snímku během jednoho z tradičních indonéských svátků. (Foto: Jakob Freiwald)

Jste spolujatelem a jednatelem firmy Czech Blades. Jak se vám podařilo etablovat na indonéském trhu?

Historie přítomnosti výrobků naší firmy na tamním trhu sahá až do 60. let minulého století. Čepelky Tiger, Tatra a Astra, určené pro holení i pro průmyslové a zemědělské použití, se tam staly pojmem a do jisté míry měřítkem kvality ve svých kategoriích a jsou také velmi známé. Hodnota našeho ročního vývozu na indonéský trh dosahuje asi osmdesáti milionů korun a v průběhu času kopíruje vývoj ekonomických cyklů. Prosazení na trhu bezesporu pomohl fakt, že před pár desítkami let byla konkurence na poli čepelky (žiletek) omezená. Doba se ovšem dramaticky proměnila a celosvětově je trh s holením vystaven extrémnímu tlaku indické a čínské konkurence, plynoucího zejména z převisu tamních výrobních kapacit.

Co z vašeho pohledu může činit zemi atraktivním cílem pro české investory?

Česká republika je co do velikosti investic v Indonésii mezi zeměmi EU na 19. místě, z čehož vyplývá, že je před námi řada menších ekonomik, které vnímají tuto zemi jako mnohem větší příležitost než naši podnikatelé. Ti momentálně investují zejména v odvětvích spojených s průmyslem, vybavením domácností a kanceláří, s lesnictvím, rozvojem obchodní sítě a s opravárenstvím. Indonéské ministerstvo pro investice zprostředkovává řadu aktuálních

informací k podporovaným investičním projektům, které se momentálně rekrutují zejména z oblasti energetiky, digitální ekonomiky, výstavby infrastruktury, recyklace v odpadovém hospodářství, zdravotní péče a dalších.

Indonéská energetika má ambiciózní plány s instalacemi nových kapacit vodních (10,4 GW), geotermálních (3,4 GW) a solárních (4,7 GW) elektráren. Stavebnictví zažívá boom v bytové výstavbě a budování veřejné infrastruktury včetně projektů, které mají komerční aspekt (například placené silnice

a s ohledem na svoji rozlohu, zeměpisnou polohu a členství v mezinárodních organizacích přístup k regionálnímu i globálnímu trhu. Vybrané investiční sektory v méně rozvinutých ekonomických zónách jsou místní vládou významně ekonomicky podporovány (daňové prázdny, snížení DPH, odbourání dovozních cel atd.).

Indonésie není jen Bali

Jak se v posledních letech změnilo vnímání Indonésie jako obchodního partnera, případně jako turistické destinace?

Myslím, že je třeba zdůraznit, že tuto zemi již nelze vnímat pouze jako zdroj levných textilních výrobků, potravinářských ingrediencí (přestože vynikajících) a exotického nábytku. Neustále se modernizuje, a nabízí tedy importní, ale i investorské příležitosti v moderních odvětvích průmyslu a služeb. Bezesporu velkou podnikatelskou příležitostí je aktivní cestovní ruch (ve směru do Indonésie), kde si rozhodně pozornost zaslouží mnohem víc destinací než u nás tak populární, ale také velmi turistický ostrov Bali. Nádherná krajina s neuvěřitelně bohatou faunou i flórou určitě ohromí každého návštěvníka. Navíc zde většinou najdete milé a přátelské obyvatele, kteří umocní pocit bezpečného a relaxovaného života, zvláště mimo velká města. ■

”

PŘED ČESKOU
REPUBLICOU JE V EU
ŘADA MENŠÍCH
EKONOMIK, KTERÉ VNÍMAJÍ
INDONÉSII JAKO MNOHEM
VĚTŠÍ PŘÍLEŽITOST NEŽ
NAŠI PODNIKATELÉ.

a dálnice). Země nabízí obrovský trh (4. největší na světě), v posledních dvaceti letech průměrný růst HDP 5,45 procenta, rozumnou politickou a právní stabilitu, připravenou infrastrukturu

ZA ROZHOVOR DĚKUJE DANIEL LIBERTIN
FOTO: ARCHIV MILANA MÁŠI A JAKUB FREIWALD

Z finální montáže odvodňovacích šroubových lisů

MIVALT: SYMBIÓZA EKONOMICKÉ A ENVIRONMENTÁLNÍ UDRŽITELNOSTI

Až osmdesát procent výrobků na čištění odpadních vod a zpracování kalů, které produkuje rodinná společnost MIVALT, míří na export. „Naším největším trhem jsou Spojené státy, kde prodáváme asi polovinu celkové produkce, následované dalšími vyspělými ekonomikami. Krok za krokem pronikáme také na sice perspektivní, ale zatím méně motivovaná teritoria jihovýchodní Asie a Afriky, mezi něž se řadí indonéský trh.“ Povídáme si s obchodním ředitelem Ing. Miroslavem Skalickým a nejmladším členem rodiny Mívaltů Janem.

Bez trpělivosti do jihovýchodní Asie nelez

„Vytvíráme, vyrábíme a prodáváme zařízení, které se řadí již mezi investiční celky, a nalézt vhodného a solventního partnera není na rozvojových trzích ani rychlé, ani snadné. I úspěšný projekt, počínaje instalací a zprovozněním

konče, je v tamějších podmínkách otázkou jednoho až dvou let. Například do Indonésie jsme dodali zatím jeden ze dvou zasmluvněných strojů, i když jsme s odběratelem v kontaktu víc než dva roky. První stroje naší provenience využívají již v Alžírsku, Thajsku, Vietnamu a na Filipínách. Ve Vietnamu jsme se etablovali navzdory všudypřítomné

konkurenci ze sousední Číny, která chce jen prodat a příliš nedbá na záruční a pozáruční servis, a několika lokálním producentům se srovnatelnou technologií.

Naši předností je nejen kvalita a inovativnost výrobků a služeb, ale i příznivé podmínky financování. Některé projekty

pro municipalitu financuje Světová banka nebo evropské finanční instituce, které požadují, aby technologie pocházely ze zemí EU nebo států G7," vysvětluje obchodní ředitel.

Spojení výroby s vlastním obchodem se nabízelo

Pro obchod dominantně exportní firmy, která vlastními silami pokrývá jen Českou republiku a Slovensko, je naprosto klíčový výběr vhodného místního zástupce. MIVALT disponuje bohatou sítí distributorů zabývajících se prodejem, instalací zařízení, záručním a pozáručním servisem, zaškolením zákazníků a vyhledáváním nových příležitostí. V poslední době více využívá také služeb české ekonomické diplomacie, obchodních misí a asistence státních proexportních institucí na veletrzích.

Vodárenský obor je specifický mimo jiné tím, že pracovníci v tomto odvětví bývají přítomni v teritoriu klientů spíše dlouhodobě a se stabilnějšími osobními vazbami. Není proto výjimkou, že spolehlivým dodavatelům zprostředkují kontakt a doporučení na další trhy.

Za preferencemi zákazníků ve prospěch produktů z nových unijních států se však může skrývat také povědomí o průmyslové tradici země dodavatele nebo osobní zkušenost v rámci nadnárodních společností.

Kontrola kvality má ve výrobě společnosti MIVALT své nezastupitelné místo

„Nedávno jsem hovořil s potenciálním zákazníkem ze Švédska a zajímal se o to, proč chce koupit zrovna naše výrobky. Zdůraznil dobrou zkušenost s československým a českým strojírenstvím a kvalitu produktů při nižší ceně než za zboží, které pochází ze západní Evropy. Nebo se nám ozvala česká potravinářská společnost, součást silného mezinárodního holdingu, která se nachází ve vlastnictví francouzského majitele. Do té doby provozovala čistírnu odpadních vod s vlastními technologiemi na odvodnění kalů, a když zvažovala jejich výměnu, vlastník jim

MIVALT s.r.o.

V kontextu paušální společenské kritiky její příběh ukázkově vyvrací skepsi o České republice jako pouhé montovně. Společnost MIVALT, rodinnou firmu v pravém smyslu toho slova, s finálními produkty, vlastním vývojem a vysokou produktivitou práce, založil v roce 2008 Ing. Petr Mívalt. Základem jejího podnikatelského úspěchu se stal postupný posun od přepravek komponentů pro vodohospodářský sektor k vývoji, výrobě a prodeji vlastních výrobků. Stabilizovaný firemní tým v současné době tvoří vedle zakladatele a ředitele jeho manželka, oba dva synové a šestadvacet pracovníků, z poloviny zaměstnaných ve výrobě. Za vývojem a řízením procesu inovací stojí od samého začátku příslušníci druhé generace Ing. Tomáš Mívalt s kolegy. Na úseku marketingu již zanechává svůj otisk mladší syn Jan, ještě vysokoškolský student.

Zhruba osmdesát procent produkce společnost exportuje prostřednictvím distribuční sítě na desítky trhů pěti kontinentů. Za dobu své existence dodala společnost MIVALT na světové trhy téměř 600 technologických zařízení na zpracování kalů.

Odvodňovací šroubový lis MP-DW-302 před expedicí do Spojených států

na základě zkušeností s našimi produkty ve Francii doporučil ozvat se Mívaltům,” usmívá se Miroslav Skalický.

Není divu, že výrazný počet referencí na produkty přichází brněnské firmě ze zahraničí. Z více než stovky odvodňovacích šroubových lisů, které prodá ročně, směřuje naprostá většina na vývoz. Pro srovnání: u tuzemských zákazníků loni skončilo jen deset strojů.

„Na druhou stranu, projekty v ČR jsou komplexnější, zahrnují kromě šroubových lisů i další příslušenství a v neposlední řadě přináší firmě nejvíc zkušeností. Tuzemské projekty jsou také ideální při uvádění nově vyvinutých technologií nebo jejich částí na trh, protože je máme takzvané v dosahu,” dodává Miroslav Skalický.

Know-how, flexibilita, rychlost

Obecně jsou technologie na čištění odpadních vod specifické už z definice. Investorovi nepřinášejí v první řadě zisk, ale úsporu. Správně zvolené pak výrazně ovlivní provozní náklady. Proto je o technologii MIVALT, které z pohledu spotřeby energie a vody přinášejí uživateli četné výhody, setrvalý zájem.

„Vstupní investice musí dávat zákazníkovi smysl. Máme zkušenosti s různými typy projektů po celém světě. Nabízíme spolehlivé produkty a inovativní přístup. Díky tomu dokážeme dodat kompletní řešení pro téměř celý proces čištění kalů, od předčištění, provzdušňování až po odvodnění. Mimo technologie dodáváme i široké spektrum komponentů, jako jsou dmychadla, čerpadla a další. Zajišťujeme také trénink provozovatelů a samozřejmostí jsou i záruční a pozáruční služby. U municipálních projektů máme zkušenost spíše s konzervativnějším přístupem a komplexnějším procesem schvalování, zatímco v průmyslu slyší na úspory a návratnost investice,” říká Jan Mívalt.

„Využíváme výhod malé flexibilní firmy, která si dokáže udržovat úzkou vazbu na své zákazníky, inovacemi rychle reagovat na jejich požadavky a jejíž dodací lhůty se pohybují výrazně pod standardem konkurence. To nám umožňuje organizace celého výrobního procesu. K výrobě stroje přistupujeme ještě v době, kdy nemá svého

Celý proces vývoje od myšlenky až po zavedení do výroby se v MIVALTu odehrává pod jednou střešou

Elektrospecialista Lukáš dokončuje výrobu rozvaděče k jednomu z lisů

konkrétního odběratele. Polotovary tak máme připraveny na situaci, kdy se zájemce rozhodne pro určitý typ zařízení. Tato strategie nám umožňuje finalizovat stroj podle konkrétních požadavků klienta řádově ve čtyřech až šesti týdnech, přičemž obvyklé termíny dodávek v našem oboru se pohybují mezi čtyřmi až šesti měsíci. Pro nás takový přístup sice znamená alokovat poměrně velké finanční prostředky v rozpracované fázi, ale současně je to jedna z našich nezanedbatelných konkurenčních výhod. Díky připraveným polotovarům výrobků tak reagujeme i na teritoriální strukturu našich největších odběratelů. Dominantní podíl na našem exportu představují vzdálená teritoria, zejména USA a rovněž Austrálie, s časově náročnou

dopravou,” vysvětluje Miroslav Skalický postup, který si společnost vyhodnotila jako efektivní. ■

TEXT: VĚRA VORTELOVÁ
FOTO: ARCHIV SPOLEČNOSTI MIVALT

You can also read this article
in English on itradenews.cz

Dobrá rada drahá.

Proto v programu Elena nabízíme 90% slevu na energetické a dotační poradenství.

Banka vašeho
businessu

Více o **programu ELENA** pro střední a velké podniky

Program je spolufinancován Evropskou investiční bankou / InvestEU Advisory Hub.

Výhradní odpovědnost za obsah této inzerce nese Komerční banka, a.s. Obsah nemusí nutně vyjadřovat názor Evropské unie. Evropská investiční banka ani Evropská komise nenesou odpovědnost za jakékoli použití informací obsažených v této inzerci.

info + Indonésie

trendy a příležitosti

Global Innovation

Index: 54. místo (2024),

Indonésie je na 8. místě mezi 34 ekonomikami skupiny s vyššími středními příjmy a na 12. místě mezi 17 ekonomikami v jihovýchodní Asii, východní Asii a Oceánii.

Fragile States

Index: 63,7 bodu

Digitální ekonomika

Společná zpráva společností Google, Temasek a Bain & Company předpokládá, že roku 2025 přesáhne digitální trh hodnotu 130 miliard USD. Aktuální penetrace internetem v zemi dosahuje 79,5 % s potenciálem dynamického růstu.

Důchodový věk

pracovníků v roce 2025 je v souladu s nařízením vlády z roku 2015 stanoven na 59 let a do budoucna se bude nadále zvyšovat, až v roce 2043 dosáhne 65 let.

PT INKA

Industri Kereta Api, hlavní indonéský výrobce železničních vozidel, hledá zahraniční partnery pro modernizaci a rozšíření svých kapacit.

Ministerstvo dopravy

je klíčová instituce pro schvalování a podporu infrastrukturních projektů v zemi.

Indonéská republika

Významnou roli v ekonomickém růstu hraje silná domácí poptávka, zlepšené podmínky na trhu práce a stabilní makroekonomické prostředí. Inflace se v roce 2023 udržela na úrovni 3,6 %, přičemž do budoucna lze předpokládat její pokles přibližně na 2,5 %. Nezaměstnanost klesla na 5 %, což je důsledek oživení trhu práce po covidové pandemii. Země dosáhla významného pokroku v boji proti chudobě, když se podíl obyvatel žijících pod její hranicí snížil na 9,5 % v roce 2022.

V udržování měnové stability hraje klíčovou roli Bank Indonesia, centrální banka země. Po sérii šesti zvýšení úrokových sazeb v předchozích letech byla inflace úspěšně zkrácena. Navzdory těmto úspěchům čelí Indonésie výzvam v podobě oslabující měny a rostoucí globální nejistoty, které mohou ovlivnit finanční trhy.

Jedním z klíčových cílů indonéské vlády je ekonomická diverzifikace. Země usiluje o snížení závislosti na exportu surovin a o rozvoj odvětví s vyšší přidanou hodnotou, jako jsou technologie, zpracovatelský průmysl a služby. Stále důležitější roli hraje digitální ekonomika, podporovaná rychlým růstem internetové penetrace a expanzí e-commerce.

Prioritou zůstávají investice do infrastruktury, přičemž vláda realizuje rozsáhlé projekty zaměřené na zlepšení dopravních sítí, energetické infrastruktury a digitální konektivity. Plánovaná výstavba nového hlavního města Nusantara na ostrově Borneo je ambiciózním projektem, který má podpořit regionální rozvoj a odlehčit přetížené Jakarta.

Celkově lze říct, že Indonésie vykazuje silnou ekonomickou výkonnost s pozitivními vyhlídkami do budoucna. Stabilní makroekonomické prostředí, demografický potenciál a strategická poloha z ní dělají atraktivní destinaci pro zahraniční investice, včetně těch z České republiky.

Zahraniční investice a sektorové příležitosti

V roce 2024 dosáhly přímé zahraniční investice 900,2 bilionu rupií (přibližně 55,33 miliardy dolarů), což představuje 21% nárůst oproti předchozímu roku. Významně směřovaly do těžebního průmyslu a zpracování kovů, zejména kvůli zákazu exportu niklové rudy v roce 2020, který podpořil domácí zpracovatelský průmysl.

Přibližně 75 % kapacity na zpracování niklu v Indonésii nyní kontrolují čínské společnosti, což vyvolává obavy ohledně kontroly nad dodavatelským řetězcem a environmentálních rizik. Tato situace může omezit schopnost země plně využít svůj průmysl na zpracování niklu a ovlivnit globální trh s elektrickými vozidly.

Dopravní infrastruktura

Vláda významně investuje do modernizace dopravní infrastruktury, včetně železniční dopravy, což představuje příležitosti pro české firmy s odborností v tomto sektoru, a plánuje rozšíření železniční sítě o více než 3000 kilometrů do roku 2030 a modernizaci stávajících.

Současná železniční síť je soustředěna především na ostrově Jáva a částečně na Sumatře. Rostoucí urbanizace a potřeba efektivní dopravy vedly k iniciativám na rozšíření železniční infrastruktury i do dalších oblastí, včetně plánů na výstavbu vysokorychlostních tratí. Očekává se pokračující růst investic do dopravní infrastruktury s důrazem na propojení klíčových ekonomických center a zlepšení logistiky. Projekty typu Jakarta–Bandung High-Speed Rail a rozšíření metra v Jakarta jsou příklady tohoto trendu.

info + Indonésie

trendy a příležitosti

Zdravotnictví

Indonésie čelí významným výzvám ve zdravotnictví, zejména v boji proti tuberkulóze (TBC) a HIV. V roce 2023 bylo zaznamenáno přes milion případů TBC, což představuje nárůst oproti 820 tisícům případů v roce 2020.

Zdravotnický systém země je charakterizován nerovnoměrným rozložením zdravotnických zařízení, s koncentrací kvalitní péče ve velkých městech, zatímco venkovské oblasti často trpí nedostatkem vybavení a personálu. Covidová pandemie odhalila slabiny systému, včetně nedostatečné kapacity jednotek intenzivní péče a omezeného přístupu k moderním diagnostickým nástrojům. Zavedení všeobecného zdravotního pojištění v roce 2014 vedlo k nárůstu počtu zdravotnických zařízení, avšak poměr nemocničních lůžek k počtu obyvatel zůstává pod průměrem rozvinutých zemí. Přibližně 80 % zdravotnického a laboratorního vybavení je dováženo, což představuje příležitost pro zahraniční dodavatele.

Obrana

Indonésie jako největší souostrovň stát světa klade velký důraz na bezpečnost svých hranic a modernizaci ozbrojených sil. V roce 2024 dosáhl obranný rozpočet přibližně devíti miliard dolarů, což z něj činí druhý největší v regionu. Vláda si je vědoma potřeby modernizace armádní výzbroje a vybavení, aby udržela krok se svými sousedy. Strategie Minimum Essential Forces se zaměřuje na posílení námořních a leteckých kapacit a na zajištění kybernetické bezpečnosti. Očekává se pokračující růst investic do obranného sektoru s důrazem na námořní a letecké vybavení, posílení hmotných rezerv a rozvoj kybernetické bezpečnosti.

Odpadové hospodářství

S rostoucí populací a urbanizací narůstá produkce odpadu, přičemž velká část končí na skládkách nebo je spalována na otevřeném prostranství. Skládkování a otevřené spalování jsou běžnými metodami likvidace odpadu. Rozšířená odpovědnost firem je novinkou a povědomí o třídění odpadu je omezené. Nicméně vznikají iniciativy zaměřené na recyklaci a upcyklaci, často vedené mladými podnikateli a neziskovými organizacemi. Nakládání s odpady se dotýká i vodohospodářské agendy.

Očekává se nárůst investic do moderních technologií pro zpracování odpadu, včetně projektů na přeměnu odpadu na energii. Spolupráce s mezinárodními partnery může urychlit přechod k udržitelnějšímu nakládání s odpady.

Energetika

Nový indonéský prezident Prabowo Subianto potvrdil závazky, které jeho země přijala v éře minulé hlavy státu vůči ochraně klimatu, především v dekarbonizaci ekonomiky. Plán získat do roku 2060 uhlíkovou neutralitu se ještě pokouší urychlit, neboť vedení země si uvědomuje, že Indonésie jako souostrovň stát je významně ohrožena globálním oteplováním. V první řadě se jedná o snižování těžby a spotřeby uhlí, které dosud zajišťuje výrobu přibližně 40 % elektrické energie, a zvýšení podílu plynu v tomto sektoru jako přechodného zdroje, než budou k dispozici dostatečné kapacity v obnovitelných zdrojích. Stát projevuje také zájem o rozvoj jaderné energetiky, která by měla sloužit jako stabilizující bezuhlíkový zdroj. Generální tajemník ministerstva energetiky Dadan Kusdiana uvedl (5. 2. 2025), že v roce 2024 dosáhlo snížení emisí skleníkových plynů v energetickém sektoru 147,61 milionu tun ekvivalentu CO₂, čímž byl překročen cíl stanovený ve výši 142 milionů tun.

Zdroje: Ministerstvo energetiky a nerostných zdrojů RI, Ministerstvo pro inovace RI, Ministerstvo zdravotnictví RI, Ministerstvo lidských zdrojů RI, World Bank, ANTARA, AFP, marketwatch.com, Mer et Marine, Reuters, Bloomberg, Wikipedia, MMF, MZV ČR, BusinessInfo

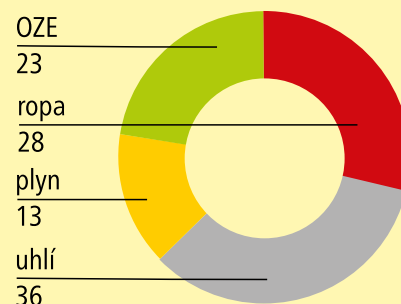
Výpadek podpory

Po rozhodnutí prezidenta Spojených států Donalda Trumpa uzavřít USAID (Agentura Spojených států amerických pro mezinárodní rozvoj) hledá indonéské ministerstvo zdravotnictví další dárcovské země. USAID v roce 2023 poskytla Indonésii pomoc ve výši přibližně 153 milionů dolarů na různé projekty, včetně podpory zaměřené na protikorupční úsilí, zmírňování změny klimatu, vzdělávání a zdraví, přičemž více než 3,5 milionu bylo určeno na vakcinaci proti TBC a obrně.

Řeka Citarum,

kteřá protíná ostrov Jáva v délce 300 kilometrů, je považována za nejznečištěnější řeku světa. Má klíčový význam pro více než 25 milionů lidí, ale je sběračem průmyslového odpadu, trpí silným biologickým znečištěním a neekologickými zemědělskými praktikami. Snaha o její obnovu je obrovskou výzvou, kterou se zatím nedaří plnit.

Energetický mix v % v roce 2022 ve spotřebě

JAK SE V RŮZNORODÉ INDONÉSII VYZNAT A NEZTRATIT ZDVOŘILOST A ZACHOVÁNÍ TVÁŘE JE ZÁKLAD

Zahraniční byznys nejvíc přitahuje na souostroví Indonésii ekonomicky nejvyspělejší část země – ostrov Jáva, s hlavním městem Jakarta jako centrem obchodu a financí. Pozornost exportérů si však zaslouží i odlehlější ostrovy s nižší mírou konkurence a nasycenosti trhu. Měli by však počítat s tím, že s expanzí směrem na jih obecně roste podíl společenské fáze na obchodním jednání. V daleko větší míře, než jsme v našem civilizačním okruhu zvyklí, se právě v Indonésii promítají do všech sfér života jazyková a kulturní členitost společnosti a náboženství.

První rozhlédnutí

Základem úspěchu na tomto trhu je kvalitní, seriózní a důkladně prověřený místní partner s dobrými kontakty. Bez něho nebude ve spletité administrativě, zavedených byznysových vazbách a místních zvyklostech úspěšný ani zkušený zahraniční subjekt.

Na úvodní schůzky totiž často přicházejí zástupci bez jakýchkoliv pravomocí, kteří otevírají vyjednávací maraton. Realizaci obchodního případu pak bývá pověřena služebně níže postavená osoba. Vedoucího týmu však nesmíme nikdy přehlížet. K němu mluvíme, s ním se loučíme, jemu předáváme dar. Indonéští partneři kladou velký důraz na hierarchii. Tým většinou formálně vede starší osoba, které je projevována velká úcta.

Hierarchické uspořádání indonéské společnosti se odráží i ve vysoké hierarchizaci obchodních subjektů, což ve spojení se značným důrazem na formalnost vede k pevným pravidlům jednání. Nejdůležitější osoba ze skupiny obchodních partnerů je usazena čelem ke vstupním dveřím místnosti. Další vcházejí do místnosti a sedají si podle výše své pracovní pozice v top managementu. Druhá strana by měla během tohoto rituálu stát. Stejný systém se doporučuje i cizincům.

Celé obchodní jednání s Indonésany se nese ve jménu zdvořilosti, i když trochu jiné než evropské, a zachování tváře. Vyhněte se projevům netrpělivosti vyvolaným dlouhým čekáním, na něž jsou citliví zejména pracovníci státní správy, pro které je tato kariéra vrcholem společenského postavení. Podrážděné reakce proces neurychlí, ale naopak prodlouží.

V případě, že bude třeba řešit problém, konflikt nebo nedorozumění, setkáte se u indonéské protistrany primárně se snahou o dosažení konsenzu. Podmínkou však je, aby jednání probíhalo „za zavřenými dveřmi“ a partner takzvaně neztratil tvář. Pro Indonésany je totiž veřejná ostuda nejhorším možným trestem. Tento postup je však pro Evropany, kteří

usilují o zprůhlednění obchodních praktik a omezení prostoru pro korupční jednání, obtížně akceptovatelný.

Indonésané často oslovují křestními jmény i zahraniční partnery, ale toto oslovování nepředstavuje žádné sblížení. Křestní jména spojují s funkcí nebo oslovením pan/paní (anglicky Mr. nebo Sir a u žen Ms.), v indonéštině „pak“ u muže nebo „ibu“ u ženy. Jednání probíhají v angličtině, často za přítomnosti místního překladatele.

Obchodní jednání v Indonésii jsou zpravidla vleklá, mohou trvat i měsíce a závisí na vybudování dobrých vzájemných a dlouhodobých vztahů, což stojí nejen čas v podobě několika návštěv, ale i peníze. Indonésané jen velmi neradi vidí u svých obchodních partnerů známky netrpělivosti či nezájmu o hlubší vazby. Upřednostňují osobní kontakty, přesto nejraději komunikují prostřednictvím smartphonů. Bez aplikace WhatsApp se nedá vůbec fungovat. Méně používají papírové vizitky, stačí jim získat váš WA kontakt. Byznys s touto zemí ovšem nelze dělat na dálku.

Prezentační materiály o firmě, výrobcích či službách by měly být přeloženy do indonéštiny. Jazykem samotného jednání je ale nejčastěji angličtina.

”

PODRÁŽDĚNÉ REAKCE
PROCES JEDNÁNÍ
NEURÝCHLÍ, ALE NAOPAK
PRODLOUŽÍ.

Indonésané rádi slaví a baví se. Na snímku Jakarta

”

AKCEPTUJTE, ŽE VÁŠ
INDONÉSKÝ PARTNER
NESMÍ „ZTRATIT TVÁŘ“.

Pouze státní úředníci dnes již výjimečně mohou dát přednost indonéštině.

Ramadán jednáním nepřeje

Postní měsíc ramadán výrazně ovlivňuje celé indonéské souostroví. Většina zaměstnanců, pokud nemají celý měsíc volno nebo zkrácenou pracovní dobu, odchází z práce minimálně o hodinu dříve. Většina státních úřadů funguje ve volnějším tempu. Upravenou pracovní dobu mají také banky. Z důvodu nedostatku jídla a tekutin během dne jsou lidé méně výkonní a podráždění. Nikoho proto nekritizujeme. Pokud by kritizované osoby měly pocit viny vůči ostatním, například vůči zahraničnímu obchodnímu partnerovi, jejich půst bude pro daný den porušen.

Proto je nejlepší se jednáním o postním měsíci vyhnout. Trvat na důležitých

rozhodnutích či jednáních v době ramadánu se nepovažuje ani za vhodné, ani slušné. Není-li zbytí, je vhodnější uspořádat jednání v této době v ČR.

Také při jednáních v Česku (i mimo období ramadánu) vyžadují muslimové zvláštní místnost obrácenou směrem k Mekce, vyhrazenou pouze pro modlitby a laděnou nejlépe do zelené barvy. Muslimský partner přeruší jednání z důvodů modliteb pětkrát denně a druhá strana musí jeho požadavek respektovat. Dále by měl hostitel dbát u potravin, nápojů a kosmetiky na certifikaci halal (bez alkoholu, vepřového masa apod.), označující produkt schválený ke konzumaci a užívání muslimy.

Fenomén „jam karet“

Největším kulturním rozdílem mezi Evropany a Indonésany je nesporně vnímání času. V Indonésii se pracovní schůzky mohou konat kdykoliv během dne i večera. Problémem ze strany indonéských partnerů jsou časté změny a rušení dohodnutých schůzek, nečekané absence nebo velká zpoždění rozhodujících osob bez omluvy. V indonéštině existuje ustálené slovní spojení „jam karet“ (česky čas plyne), používané často jako omluva za zpoždění bez ohledu na příčinu. Výmluva na dopravní zácpu

se však někdy zneužívá ke změně plánů a prioritizaci jiného programu.

Změna programu a času schůzek slouží také ke zdůraznění významu a ceny partnera. Touto taktikou si partneři testují váš skutečný zájem o obchod, výdrž a trpělivost. Takový přístup může přinést komplikace, ale snažte se reagovat bez emocí a s pochopením.

Za zpožděním se však může skrývat také jen pouhá konvence, kdy je společensky nepřijatelné neztratit pár slov třeba při náhodném setkání se známým, nebo prostě jen neschopnost si naplánovat a dodržet program. Vaše snaha o změnu je však předem odsouzena k neúspěchu. Požádáte-li partnera, aby se zítra dostavil na schůzku včas, například z důvodu vašeho odletu ze země, v arabském světě obvykle obdržíte stejnou odpověď: „Insha'Allah!“ (Dá-li Bůh.) ■

TEXT: SOŇA GULLOVÁ

FOTO: SHUTTERSTOCK A ARCHIV AUTORKY

Ing. Soňa Gullová, Ph.D.,
Vysoká škola mezinárodních
a veřejných vztahů Praha

Petr Novotný:

ČESKÉ TECHNOLOGIE ZDOMÁCŇUJÍ UŽ I NA BALI

Covidová pandemie před pěti lety zaskočila celý svět a zamíchala jak osudy jednotlivců, tak světového byznysu. Díky ní našel na Bali nový domov a zajímavou byznysovou příležitost také český manažer v oblasti vodohospodářství Petr Novotný.

Petr Novotný (na fotu uprostřed) vystudoval hydrologii a environmentální inženýrství na Griffith University v australském Brisbane. Dlouhodobě působil v české společnosti Khaanzaa, v roce 2021 založil a řídí společnost PT Kepets Water Solutions na Bali, která zastřešuje aktivity v rámci projektu centra pro sběr, úpravu a zpracování dešťové vody. Je spoluzakladatelem Podnikatelského sdružení Čechů a Slováků v Indonésii. Kromě podnikání je nadšeným propagátorem surfingu, reprezentantem ČR v tomto sportu a zakladatelem Bali Cliff Surf Clubu

V žebříčku nejlepších zemí pro život, sestaveném na základě analýzy faktorů, jako je snadnost usazení se, dostupnost práce a správa osobních financí či prostě základní potřeby imigrantů, který loni vyšel v publikaci Expat Insider,

zaznamenaly významný růst Indonésie, Jižní Korea a Belgie. Které faktory rozhodly o vašem usazení a založení společnosti PT Kepets Water Solutions v Indonésii?

Hlavním faktorem byla právě covidová pandemie. Do té doby jsem pobýval

převážně v Mongolsku jako pracovník české společnosti Khaanzaa a expert v těžebním dole. Společnost tam instalovala čistírny odpadních vod a zajišťovala jejich provoz. Od roku 2015 jsem do Indonésie cestoval v měsíčních intervalech vždycky na čtrnáct dnů a na Bali připravoval náš rozvojový vodohospodářský projekt.

Významné omezení mezinárodní letecké dopravy mě přimělo k tomu, abych se v této zemi usadil i s rodinou natrvalo. Tato zásadní, byť neplánovaná změna mě přivedla k myšlence založit tam společnost Kepets Water Solutions, v níž bych využil odborné zkušenosti a znalosti, které v oblasti environmentálních technologií a udržitelného vodohospodářství mám. Časem se ukázalo, že toto rozhodnutí byla dobrá volba jak pro mě, tak pro mou rodinu.

Khaanzaa, z jejíhož týmu jste vyšel, s podporou dotačního Programu B2B České rozvojové agentury zavádí v Indonésii zatím jedinečný projekt využití a úpravy nashromážděné dešťové vody na užitkovou a pitnou. Kdo se na pilotní fázi projektu podílí? Jen Češi nebo také místní?

Na pilotní fázi projektu centra pro sběr, úpravu a alternativní využití dešťové vody na Bali se podílejí jak Češi, tak místní odborníci.

V čem je projekt unikátní?

Je kombinací českého know-how v oblasti moderních vodohospodářských

Slavnostní zahájení provozu
jedné z úpraven vod

Podnikatelské sdružení Čechů a Slováků v Indonésii

Vzniklo v roce 2024 jako iniciativa propojující české a slovenské podnikatele, kteří žijí a působí v Indonésii. Rozvíjí širokou škálu činností, od organizace networkingových setkání až po poskytování odborných konzultací v oblasti práva, podnikání a investic. Zprostředkovává rovněž aktuální informace o legislativních změnách a vízových pravidlech. Jednou z jeho priorit je budování pozitivního obrazu českých a slovenských podnikatelů v Indonésii.

technologii se zevrubnou znalostí místních podmínek a potřeb. Khaanzaa do něj vložila své poznatky z podobných projektů v Evropě a Asii, technologické inovace a osvědčené postupy. Místní tým PT Kepets Water Solutions pak sehrál klíčovou roli v procesu aplikace těchto technologií ve specifickém klimatu a infrastruktuře ostrova Bali.

Investice do čistírny odpadních vod, jejího provozu a bezplatného zásobování částí obyvatelstva vodou nejsou zanedbatelné. Je projekt udržitelný i bez přítomnosti českých odborníků?

Projekt je navržen tak, aby nevyžadoval trvalou přítomnost české strany. Jeho udržitelnost totiž zajistí společnost PT Kepets Water Solutions ze zisku prodané vody.

V Indonésii se pracovní a osobní život nedá oddělit

Jak se mohli mnozí expati přesvědčit osobně, Indonésie těží mimo jiné z kratší pracovní doby a pozitivní rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem, což přispívá k jejímu vysokému hodnocení v indexu práce v zahraničí. Co pro vás jako podnikatele tyto zvyklosti představují?

Především harmonii a vyváženost mezi pracovním a soukromým životem, na něž

klade indonéská kultura velký důraz. Mně jako podnikateli přináší několik významných benefitů.

Rovnováha v životním stylu podporuje spokojenost a pomáhá zvýšit produktivitu práce zaměstnanců. Lidé, kteří mají dostatek času na rodinu, odpočinek a osobní zájmy, bývají motivovanější a pracují efektivněji. To přispívá ke zlepšení vzájemných vztahů a dlouhodobé loajalitě pracovníků.

Pro mě osobně je fenomén rovnováhy inspirací, jak nastavit podnikání udržitelným způsobem. Soulad mezi profesním a soukromým životem je totiž důležitý nejen pro moje zdraví a pohodu, ale i pro kreativitu a kvalitu rozhodovacích schopností.

V neposlední řadě mi porozumění a ocenění specifík mentality tamějších obyvatel pomáhá budovat přirozené a otevřené vztahy nejen s rodinou, ale také s obchodními partnery a místní

komunitou. Indonésie se tak pro mě stala skvělým místem pro podnikání a příjemným pro život.

Skoro to vypadá, že je země zaslíbenou podnikání a šťastnému životu bez komplikací...

Nechtěl bych líčit zdejší život výhradně růžově a všechny problémy pominout. Samozřejmě, že ty tady také existují. Třeba musíte počítat s větším počtem pracovníků než v podmínkách vyspělých ekonomik, protože typický indonéský zaměstnanec zpravidla nedokáže řešit více zadání najednou a nedisponuje různými profesními dovednostmi. A abych zajistil kontinuitu pracovního procesu, při tvorbě týmu zohledňuji rovněž náboženskou skladbu obyvatelstva a indonéský kalendář s četnými náboženskými svátky a oslavami. ■

ZA ROZHOVOR DĚKUJÍ JANA JENŠÍKOVÁ A VĚRA VORTELOVÁ
FOTO: ARCHIV PETRA NOVOTNÉHO A JAKUB FREIWALD

Ilustraci foto: Jakub Freiwald

Škola na jedné „Zero Waste lodi“

Prolog

Po studiu koreanistiky na FF UK, kde jsem se věnoval Severní Koreji a lingvistice, jsem dostal pozvánku do Jižní Koreje na studium MBA. Vše nasvědčovalo tomu, že skončím v cubiclu v místním konglomerátu. Převážilo ve mně však srdce dobrodruha a milovníka přírody. Kolega z univerzity v Soulu mi domluvil stáž v humanitární organizaci v Nikaragui. Asistovali jsme obyvatelům slumu, který se nachází na největší skládce v zemi. Celá komunita žije v chatrčích z materiálů ze skládky, hledá na haldě odpadků cennosti a neustále dýchá toxický dým, který vzniká samovolným vznícením odpadků. Tam jsem si uvědomil důležitost zdravého životního prostředí, a že nechci pracovat v korporátu, nýbrž se věnovat projektu, který je prospěšný společnosti.

INDONÉSII SI MÉ SRDCE DOBRODRUHA A MILOVNÍKA PŘÍRODY VYBRALO

V rámci východní a jihovýchodní Asie, kde jsem se několik let pohyboval, mi Indonésie vykristalizovala jako nejlepší země pro realizaci mého snu. Unikátní přírodní biodiverzita je tu v konfliktu se světovou poptávkou po surovinách a domácí ekonomikou poháněnou rostoucí populací čítající 280 milionů lidí, včetně 85 milionů dětí, kterým chybí environmentální vzdělání. Drtivá většina obyvatel hovoří sjednocujícím jazykem Bahasa Indonesia, a i přesto, že se země rozkládá na 17 tisících ostrovech, existuje tu velká míra centralizace. Je tedy ideální na škálování a dosažení dopadu v oblasti ochrany životního prostředí. A plusem je, že se tu dá celoročně surfovat v teplé vodě.

V roce 2014 jsem založil neziskovou organizaci Green-Books.org, která se nejdříve snažila pomocí distribuce dětských knih o přírodě zvednout povědomí o místní biodiverzitě. Později jsme knihy nahradili výukovými aktivitami. A protože téma ochrany biodiverzity tu ve většinové populaci není téma, museli jsme se zaměřit na palčivější problém.

Problém odpadů

V posledních letech začal ve společnosti rezonovat problém s odpady a znečištěním plasty. Souostroví je totiž druhý největší přispěvatel k znečištění oceánů plastem – každou minutu je zde vyplaveno do oceánu 6 tun plastu. Nedávné studie ukazují, že Indonésané mají nejvyšší spotřebu mikroplastů na světě: 15 gramů na osobu za měsíc, což odpovídá jedné snědené kreditní kartě. Mikroplasty byly už nalezeny v lidské krvi, plicích, a dokonce i v placentě.

Dalším vážným problémem je absence třídění odpadu. A když není odpad správně tříděn, vzniká metan – skleníkový plyn 30krát silnější než CO₂ – a zvyšuje se riziko požárů na skládkách. Masivní požáry skládek, při nichž se do ovzduší uvolňují škodlivé látky, jsou tu stále častější.

Systémové řešení

Existují stovky projektů zaměřených na úklid odpadu z přírody. Ale je nekoňecný úklid opravdu řešením? Místo neustálé likvidace škod nabízí vzdělávání ve školách dlouhodobé a udržitelné řešení, které bojuje proti znečištění přímo u jeho zdroje. Výzkumy ukazují, že výuka

děti je desetkrát nákladově efektivnější než čištění odpadu z pláží, oceánů a řek.

Naše cesta tedy je naučit děti správně vytrdit organický odpad pro kompostování a recyklovatelné materiály pro návrat do cirkulární ekonomiky. Současně je vedeme k minimalizaci spotřeby jednorázových plastů, čímž výrazně snižujeme množství zbytkového odpadu končícího v přírodě nebo v lepším případě na skládkách (Zero Waste to Landfills).

Program Zero Waste School

Po deseti letech práce v oblasti environmentálního vzdělávání a testování s přibližně 12 tisíci žáky jsme vyvinuli program Zero Waste School, který shrnuje všechny naše dosavadní zkušenosti. Tento program spojuje zážitkové vzdělávací aktivity a ekologická vylepšení školní infrastruktury.

V rámci dvanácti lekcí se studenti zábavnou a poutavou formou učí o příčinách a důsledcích znečištění plasty. Program je rovněž inspiruje k omezení používání jednorázových plastů a ke zlepšení třídění odpadu. Zaměřujeme se na všechny styly učení prostřednictvím pohybových her, vyprávění příběhů, loutkového divadla, experimentů, videoprojekcí, výtvarných projektů, zpívání, choreografie, role-playing či interaktivních kvízů, vše založeno na moderních pedagogických metodologiích.

Aby program podpořil trvalé změny v návycích školáků, zahrnuje na zdejší poměry revoluční vylepšení ve školní infrastruktuře. Je to například zřízení školních jídelen bez jednorázových plastů, zavedení systému třídění odpadu, propojení

Petr Hindrich, spoluzakladatel a ředitel
Yayasan Green Books Indonesia

škol s odběrateli recyklovatelných odpadů nebo zřízení kompostovacích jednotek.

Klíčovou součástí Zero Waste School programu je dvoudenní intenzivní školení pro učitele, aby dokázali efektivně implementovat program ve svých školách. Cílem je, aby byla celá škola na jedné „Zero Waste lodi“. Program je v souladu s národními osnovami, je uznáván školskými úřady a lze jej realizovat na jakékoli základní škole v Indonésii.

Naše budoucnost

Na základě auditu odpadu na školách dosahuje náš program vynikajících výsledků v klíčových metrikách: spotřeba jednorázových plastů byla snížena o 81,34% a zbytkový odpad (směřující na skládky) byl snižen o 86,66%. Po mnoha letech testování jsme vyvinuli nejvíce efektivní program pro správu odpadu na základních školách v Indonésii. Ale to je jen část naší mise, nyní je potřeba program naškálovat.

S 55 miliony školáků a 3,5 miliony učitelů napříč Indonésií máme příležitost vytvořit skutečnou změnu. Nyní hledáme partnery a sponzory, kteří nám pomohou rozšířit náš dopad. Společně můžeme vybudovat čistší, zelenější a zdravější Indonésii pro současné i budoucí generace. Máme možnost zanechat na této ostrovní zemi smysluplnou českou stopu. ■

Žáci se seznamují se systémem třídění odpadu

Jeden z resortů, který Dubovi vybudovali na Bali – Kampung Uma Dawa

PODNIKÁNÍ LÁŽO PLÁŽO Z PLÁŽE? OMYL!

VYTRVALÉ, KONCEPČNÍ A SOUSTAVNÉ ÚSILÍ

Manželé Dubovi se před deseti lety potkali na Bali. Marie přijela na tento ostrov ze Sumatry, kde pomáhala jako dobrovolnice po zemětřesení, a pak žila několik let v tamní komunitě. Miroslav plánoval splnit si sen a vyzkoušet život na druhém konci světa. Bali ho přilákalo velkou koncentrací léčitelů a šamanů, což bylo téma, které ho v té době velice zajímalo. Společně pak otevřeli a provozovali cestovní kancelář MANDALA ADVENTURES CK, která se specializovala na autentické poznávací cesty po celé jihovýchodní Asii.

Marie a Miroslav Dubovi se synem ve svém balijském domově

Se zaměstnanci

Jenže jako mnohým i jim překopala život covidová pandemie. Téměř ze dne na den se přestalo cestovat, a tak museli rychle změnit podstatu svého podnikání. A protože Miroslav pochází ze stařácké rodiny a vždycky měl touhu stavět i v Indonésii, paradoxně mu krizové období splnilo další sen.

Od roku 2021 vybudovali a otevřeli na Bali vlastní boutique resort, který se specializuje na ozdravné a jógové pobyty. Pro investory zbudovali dva další resorty. Jeden vilový rodinný v srdci ostrova a další komornější přímo na pláži

na severu. V době, kdy si s nimi povídáme pro indonéské TRADE NEWS, budují další dva projekty pro české investory, kteří prý stále častěji chápou výhody podnikání na ostrově bohů.

A co Majka a Mirek o podnikání na Bali říkají?

„Hlavně nečekejte romantické ‚podnikání z pláže‘. Představa o podnikateli v šortkách a košili s palmičkami je překonaná iluze. Je to jako kdekoli jinde na světě o pragmatické, strategické a soustavné

práci. Stejně jako v Evropě se jedná o proces plný výzev a překvapení a v neposlední řadě se řídí mnoha striktními pravidly ze strany indonéského státu.

Exotické podnebí rovníku samozřejmě svádí k bezstarostnosti, pohodě a pocitu, že se nemusí nic řešit. A pravdou je, že tu život opravdu plyne jinak. O to víc musí podnikatel stát pevně nohama na zemi a opírat se o dobré podnikatelské zkušenosti a znalost nejen podnikatelského prostředí, ale také místních specifik – ať už legislativních, kulturních, sociálních, ekonomických nebo klimatických.“ ■

Restaurace Kampung Uma Dawa

WWW.CKMANDALA.CZ

WWW.TULUS-HATI.COM

WWW.KAMPUNG-UMA-DAWA.COM

WWW.OCEAN-PARADISE.COM

Nejčastější omyly při podnikání na Bali:

- Představa, že tu neplatí standardní pravidla a že si tu každý může dělat, co chce.
- Neznalost prostředí a místních specifik.
- Přílišná důvěřivost a neschopnost odlišovat pomoc od parazitismu.

RADOSTI A STRASTI PODNIKÁNÍ NA BALI PODLE MANŽELŮ DUBOVÝCH

Rovnováha versus pragmatismus Víra a náboženství

Ostrov Bali je označován jako ostrov bohů a démonů. Klasický přístup Evropana je, že zapomíná na druhou část, tedy na uctívání toho, co není z našeho úhlu chápání úplně pozitivní. Na Bali se prokazuje úcta bohům, kteří jsou na nebi, i démonům, kteří pobývají na zemi. Lidé tu věří, že pokud budou uctívat obě síly, pak mohou uprostřed žít v rovnováze. Způsobuje to i relativně velkou toleranci k temné stránce každého člověka. Tyto aspekty místní víry je dobré znát. Tím pádem člověk není příliš naivní a je schopen chápat věci, jak jsou.

Tlak versus trpělivost Kulturní zvyklosti

Mohlo by se také říct urputnost versus nadhled. Nic, nač se tlačí a na co se tu spěchá, moc nefunguje. Všechna jednání mají zdoluhavý a (pro nás) velmi neefektivní charakter. Vše má svá nepsaná pravidla a je nutné je chápat. Kdo tu chce dlouhodobě žít, je pro něj v podstatě nezbytné naučit se novému postoji k času a k „výsledku“. Neznačená to, že se tu nedá podnikat a tvořit. Jen to funguje jinak, než jsme zvyklí.

Plynutí versus strategie Vzdělanost a mentalita

Na Bali žije mnoho velmi inteligentních, zcestovalých a vzdělaných lidí. V běžném životě se však setkáváte především s lidmi vycházejícími z klasického vzdělávacího systému, který, upřímně, není výrazně kvalitní. Je nezbytné chápat místní národu a mentalitu, která není rozhodně stavěna na dlouhodobých plánech a zodpovědnosti.

Pomíjivost versus udržitelnost Podnebí a klimatické podmínky

Klíma na Bali odhaluje pomíjivost materiálních statků v krystalické podobě. Na každém kroku je znát „zub času“, období dešťů, sluný vzduch od oceánu a síla slunečních paprsků vykonají své. Proto je běžné, že uvidíte mnoho staveb bez omítky, nedostavěných a ve zvláště polouspokojivém stavu. Je praktické znát, jaké materiály používat a jak se o ně starat. A především se o ně starat pravidelně.

Soucit versus respekt Sociální a ekonomická situace

Nejčastějším omylem cizinců, kteří přijíždějí na Bali, je, že si myslí, že musí místním pomoci. Spasit je a ukázat jim zájné zítřky. Tento postoj může pramenit z mnoha důvodů – z pocitu, že je to naše povinnost, když se máme „lépe“, z ega, z pocitu viny. . . Je to velmi citlivé téma a každý si ho musí zpracovat sám. Ona totiž ochota místních nám něco zajistit, zařídit a vyjednat je odzbrojující. Ovšem nikdy není zadarmo.

Cestou je respekt k sobě a vlastní kultuře, vzdělání a zkušenostem v kombinaci se znalostí místních ekonomických a sociálních vazeb. Nastavení vnitřních etických pravidel a ta dodržovat s čistým svědomím. Tím se člověk uchrání mnoha rozčarování a nedorozumění na obou stranách.

STRÁNKY ZPRACOVALA JANA JENŠÍKOVÁ
FOTO: ARCHIV MANDALA ADVENTURES CK

VĚDĚLI JSTE, ŽE...

Indonésie je největší muslimská země na světě, i když islám tam není státním náboženstvím. Z 280 milionů obyvatel jej vyznává asi 85 procent.

Indonésii tvoří více než sedmáct tisíc ostrovů ve třech časových pásmech.

Na celkové ploše cca 1 919 000 čtverečních kilometrů žije přes 600 etnik.

Obvyklých sborových modliteb v mešitách a na shromážděních pod širým nebem se účastní většina obyvatel, i když nejsou povinné.

O ramadánů začíná půst kolem půl páté ráno podle harmonogramu, který se každý den upřesňuje v médiích, náboženských komunitách či mešitách. V průběhu dne rodina připravuje „iftar“, večeri, která se konzumuje po celodenním půstu a západu slunce.

Přesná doba trvání ramadánů se rok od roku liší, protože začátek se stanovuje podle islámského kalendáře. V této době se zpravidla nekonají obchodní schůzky.

Indonéské děti jsou od útlého věku vedeny k sebekontrole emocí. Výchovný mechanismus nefunguje na bázi fyzických trestů či materiální motivace, ale vyvolání studu (tzv. principu isin). Nám se podobné chování dospělých proto může zdát velmi neosobní, ale pro Indonésany je znakem příkladné výchovy.

ZPRACOVÁNO Z PODKLADŮ ING. SONI GULLOVÉ, PH.D.
FOTO: SHUTTERSTOCK

OSTROV BOHŮ JE ZÁZRAČNÝ KAŽDÉMU UKÁŽE TO, CO PRÁVĚ POTŘEBUJE VIDĚT

Když jsem na ostrov bohů jela poprvé, moc jsem toho o něm nevěděla, mé plány byly docela jiné a Bali se vlastně nabídlo samo. Psal se rok 2017, tenkrát jsem po letech ukončila podnikání a své věci v Praze zabalila do krabic a uskladnila. Ty potřebnější jsem pak naskládala do cestovního kufru a vyrazila. Neznalá cestování ani pořádně žádného cizího jazyka jsem nasedla do letadla a zamířila do místa, kde byl jediným stabilním prvkem domluvený odvoz z letiště v Denpasaru a také útočiště na měsíc mého života na východě ostrova. Říkala jsem tomu dovolená, ale někde uvnitř jsem tušila, že to bude něco víc.

Haló, jsem tu

S prvním nádechem zde přišel i moc příjemný pocit. Nádherné vlhko, teplo a kouzelně nasládlá vůně vonných tyčinek. První dojmy byly vcelku intenzivní, protože tu malebnou krásu místa, které je prochnuté duchovní atmosférou, jež se o slovo přihlásí už na letišti, záhy

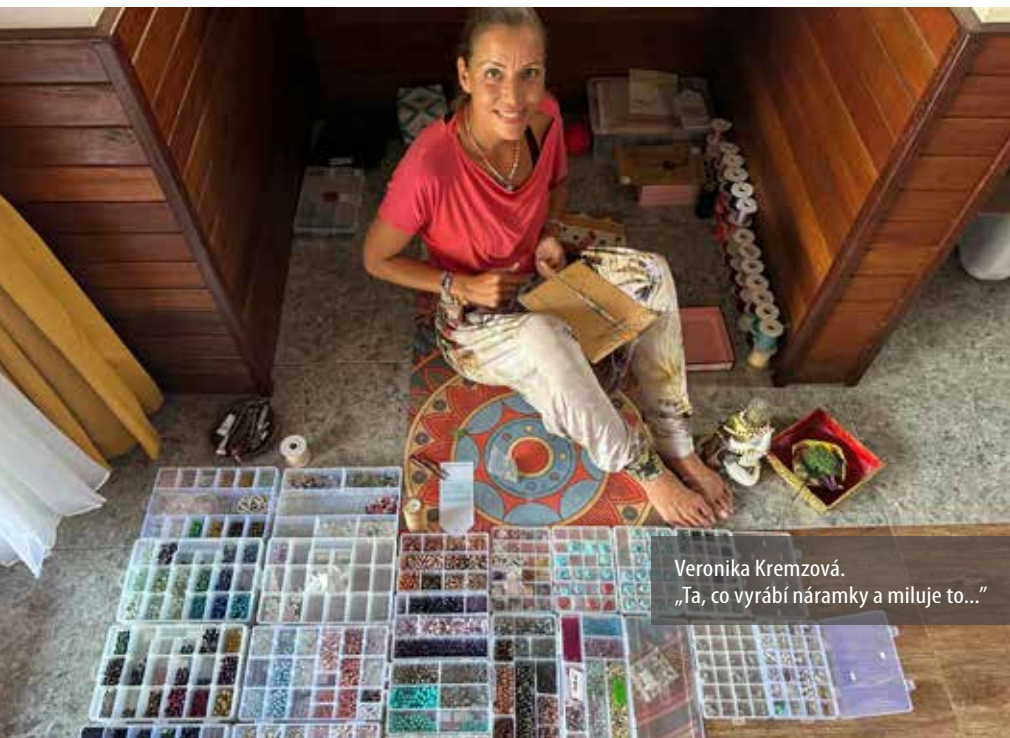
naruší dopravní zácpa, všudypřítomný chaos, tisíce motorek a pro mě tenkrát bláznivá asi pětihodinová cesta autem, která snad neměla konce. Na Bali se stále troubí. Klaksonem o sobě dáváte vědět před zatáčkou nebo když někoho míjíte či předjíždíte. Ten neustálý zvuk mi v začátku naháněl spíš hrůzu, protože u nás je troubení nejčastěji

projevem hněvu, kdežto na Bali je to spíš laskavé „haló, jsem tu“. Na tenhle zvláště obrácený rytmus se příjemně zvyká, a nejen na silnici.

Na ostrově jsem se zabydlela a po měsíci už jen zamávala zpátečnímu letadlu, co jsem si s nadšením nechala uletět. Byla jsem rozhodnuta splnit si jedno ze svých sto třiceti přání, které jsem si v prvním týdnu zde napsala do deníku: bylo jím „žít na Bali“. A tak začala moje cesta protkaná náhodami, nezapomenutelnými setkáními a osobními náramky, které jsem tady začala tvořit.

Energie Bali aneb Vše se stane samo a velmi rychle

Bílí přicestovalci, kteří zde žijí déle, by vám asi řekli, že když něco řešíte, tak se to na ostrově ukáže samo. Místní to vnímají s naprostou samozřejmostí, pro nás je pak velkým překvapením, jak mnohdy neřešitelná témata našeho života pukají jako přežralé duriány. *(Durian je oblíbené ovoce nejen zde, ale třeba i v Thajsku. Dominuje svou intenzivní vůní, a buď jej milujete, nebo vám je kombinace připomínající zralé mango se zkaženou cibulí prostě odporná.)*

Veronika Kremzová.
„Ta, co vyrábí náramky a miluje to...“

Jako by to místo mělo zvláštní magickou moc, která přijde, něco uvnitř ve vás bez optání otevře a vyřeší. Až najednou máte ze dne na den pocit, že jste ze zad shodili velký balvan. Snad je to kulturou či náboženstvím, které zde žijí ve vzájemné harmonii, povahou a úsměvy místních lidí. Ale to kouzlo sálá i z jiných indonéských ostrovů.

Zábava pro každého

Chrámy, rýžové terasy, sopky, šamani, pláže, jóga, potápění, surfování, rafty, zoo a slastné nicnedělání. I jednoduchý turistický průvodce nabídne tolik aktivit, až máte pocit, že na Bali musíte být minimálně rok. Milovníci kultury, umění, cestování, přírody, poznávání, gastro-nomie, nejrůznějších sportů, ale i večerního společenského života, každý si tu najde to své.

Kdybych já měla vybrat jedno místo, které je mi nejbližší, byl by to pro své kouzlo vodní chrám Tanah Lot. Je vystaven na pobřeží a přístupný jen v době odlivu. Přestože je dnes už velkou turistickou atrakcí, mám zde takový „svůj“ metr čtvereční, kam pokaždé zaměřím, stoupnu si tam a užívám si ten pocit osvěžený slanou vůní oceánu.

Na ostrově, který ožívá brzy ráno, když místní obyvatelé míří na ryby či na trhy, turisty velmi okouzlí pohoda. I v horku zde sice uvidíte ženu na poli, která vytrvale sází rýži, ale obecně spíš rozvážené pracovní tempo a denní rytmus Baličů jsou příjemně nakažlivé.

Protože je zde náboženství na prvních místech hodnotového žebříčku, nezdíka se stane, že uvíznete na silnici, kde se právě koná hinduistická ceremonie. Jsou tu zcela běžné. Evropan spěchající do práce by v takové situaci trpělivost spíš neměl, ale pro místní, kteří mají božstva i duchy v úctě, jsou takové chvíle součástí života. Rádi poklidně

Svěcení šperků u vodního chrámu Tanah Lot

vyčkají, než průvod krásně upravených žen a mužů v tradičním balijském oblečení za doprovodu živé hudby projde, kam má namířeno, aby vykonal své rituální poslání.

Životní cesty a naplnění

Mnoho lidí si na Bali najde svou životní cestu. Cizinci se zde věnují většinou tomu, co je naplňuje, a mnozí začnou i podnikat. Najdete tu francouzské pekárny, úžasné pizzerie, ale i podniky, kde si dáte českou svíčkovou nebo vepřo-knedlozelo. Společným jmenovatelem při tvoření se tady stává radost, protože v místě s takovou energií chcete věnovat svůj čas už jen tomu, co vás doopravdy baví.

Mou radostí se staly osobní náramky a individuální příběhy lidí, které do nich promítám. Ale netvořím je pro místní ani pro turisty. Orientuji se na ženy a muže v mé domovině, tedy v Česku. Ti si se svým náramkem objednávají nejen design šperku z nádherných kamenů a stříbra, který sestavím jen pro ně, ale i kousek krásna z místní atmosféry. Každý náramek totiž čistím u zdejších svatých pramenů.

S postupem let jsem se začala více orientovat jen na kvalitní materiály a překrásné kameny zářící nejen momentální krásou, ale i výjimečnou kvalitou. Svou nabídku jsem postupně rozšířila i o náhrdelníky a larimarové šperky, které jsou pro své barevné tóny velmi oblíbené. Každý jeden šperk se vždy stává jedním originálem nesoucím kromě designového otisku toho, pro koho byl stvořen, také záměr – tedy to, co má v životě konkrétního člověka oslavit či pro něj symbolizovat.

Jsem ráda, že mohu díky šperkům pomoci lidem vyslovit jejich přání i životní příběh, který mnohdy do té doby nevyslovili ani sami před sebou. Jsou to chvíle, kdy se rodí zázraky, a takové momenty jsou často neopakovatelné. Nesou v sobě něco výjimečného, tak jako Bali, které každému ukáže to, co zrovna potřebuje spatřit. Tak jako to ukázalo i mně. ■

TEXT: VERONIKA KREMZOVÁ
FOTO: ARCHIV V. KREMZOVÉ

WWW.OSOBNINARAMEK.CZ

Ilustrační foto: Jakarta

INDONÉSIE – JEDNOTA V ROZMANITOSTI

PŘÍZNIVÝ VÍTR DO PLACHET ÚSPĚŠNÉHO EXPORTU DODÁ KOMERČNÍ BANKA

Hlavním mottem Indonésie uvedeným na jejím státním znaku je „jednota v rozmanitosti“. Ano, opravdu to je země rozmanitých kultur, náboženství, přírodních krás a také rozmanitých příležitostí pro rozvoj mezinárodního obchodu. Tento fakt už si nějakou dobu uvědomují i naši exportně orientovaní klienti z České republiky, kteří se snaží v různých oblastech průmyslu a služeb proniknout na tento lidnatý trh jihovýchodní Asie.

S obchodem v Indonésii má KB velké zkušenosti

V dnešním moderním obchodním světě, kde vládne internet a letecká doprava, už by se mohlo zdát, že tito exportéři mají mnohem snazší cestu ke svým cílům než Nizozemci, kteří v 17. století obchod s Indonésií ovládali. Jenomže tomu tak

úplně není. Konkurence je v této rozlehlé ostrovní zemi silná a i dnešní obchodníci stále potřebují příznivý vítr do plachet, jímž v přeneseném slova smyslu mohou být i produkty typu *trade & export finance* od Komerční banky.

To není jen obecná fráze. Naše banka patří, co se tohoto teritoria týká, mezi

nejaktivnější a nejzkušenější na českém bankovním trhu. Svými odběratelskými úvěry jsme úspěšně podpořili několik významných exportních obchodů do Indonésie, kterých se účastnili naši klienti a současně špičkoví čeští exportéři zejména z oblasti energetiky a obranného průmyslu. Letos to bylo přesně deset let, kdy se zrodil první exportní

Poradte se s námi ještě před podpisem kontraktu

V případě, že máte rozjednaný obchod do Indonésie, kde zvažujete využití bankovních záruk, dokumentárních akreditivů či nějaké formy financování, neváhejte se obrátit na naše specializované poradce v oblasti zahraničního obchodu, jejichž kontakty naleznete pod heslem „Export a import“ na internetových stránkách Komerční banky. Ideální je první konzultaci s námi absolvovat ještě před závazným podpisem kontraktu s vaším zahraničním partnerem, aby bylo případně možné zohlednit i doporučení našich specialistů.

úvěr do Indonésie, který Komerční banka za podpory pojištění EGAP realizovala. Tento obchodní případ dopadl úspěšně, český vývozce dodal své zboží, které

jsme z exportního úvěru profinancovali, do Indonésie a indonéský odběratel nám pak postupně celý úvěr řádně splatil. Současně jsme si tímto případem otevřeli dveře pro další financování.

Financování do Indonésie má totiž velmi specifické prvky, které je potřeba znát a brát v úvahu už při jeho přípravě. Země má sofistikovaný proces, při výběru exportního financování a pro své obchody většinou oslovuje skupinu vybraných a prověřených bank, mezi něž Komerční banka dlouhodobě patří. Navíc v Komerční bance dokážeme nahlédnout obchody i operativně lokálním pohledem, neboť pro konzultaci konkrétních případů využíváme kancelář naší mateřské banky Société Générale, která sídlí přímo v Jakartě a její zaměstnanci velmi dobře rozumějí tamním procesům a zvyklostem.

Indonéský bankovní systém je stabilní

Důležité pozitivum při financování exportních obchodů do Indonésie lze

spatřovat především v investičním ratingovém hodnocení, o které se tato země opírá a které jí dodává kredibilitu u mezinárodních věřitelů i pojistitelů. Dalším pozitivním faktorem je pak tamní rozvinutý bankovní systém s řadou velkých stabilních bank, jež mají zkušenosti s produkty trade finance. Komerční banka je tak může oslovit jako vhodné partnery pro spolupráci při podpoře menších i větších obchodů mezi Českem a Indonésií, protože vystavování bankovních záruk a akreditivů je neodmyslitelnou výbavou pro úspěšnou realizaci obchodních příležitostí, které tato čtvrtá nejlidnatější země světa skýtá. ■

TEXT: MICHAL ŘEHOŘ

FOTO: SHUTTERSTOCK A ARCHIV KB

Michal Řehoř

je bankovním poradcem pro specializované financování KB

inzerce

ČESKÝ VÝROBCE TECHNICKÝCH TEXTILIÍ

TEBO, a.s., je rodinný podnik se stoprocentní českou účastí a s tradicí textilní výroby od roku 1860. Výrobu zajišťujeme od výroby osnov, tkaní, pletení, barvení, finální úpravy, nánosování a laminaci.

Zabýváme se výrobou technických textilií (tkanin, pletenin) pro navazující průmyslovou výrobu v České republice, zemích Evropské unie i ve světě.

LAMINACE

- LEPENÍ PUR, PSA
- TEBO MATERIÁLY
- MZDOVÉ MATERIÁLY
- PĚNY
- FÓLIE
- PAPIR

TKANINY

- PA 6
- PA 6.6
- PES

PLETENINY

- 3D prostorové osnovní úplety
- OSNOVNÍ FILETOVÉ
- OSNOVNÍ HLADKÉ
- ZÁTAŽNÉ FROTÉ

Buddhistický chrám Borobudur na Jávě je asi nejvýraznější a nejdochovanější šrívidžajskou památkou. Byl postaven v 9. století dynastií Šailendra na jejich jávských državách

VLÁDCI JIŽNÍCH MOŘÍ

V dobách, kdy se mnoho asijských států snažilo od okolního světa spíše izolovat a soustředit se na své území, se v jihovýchodní Asii objevil nový stát. Stát, který dovedl této tendence obratně využít a vytvořit dosud nevídané námořní impérium. Obchodoval s Arábií, Čínou či Indií; ceněné koření z Moluckých ostrovů vyvážel do celého tehdy známého světa a dosáhl i vzdálených destinací, jako byl například Madagaskar. Ne nadarmo tomuto království jeho současníci přičkli přívlastky jako skvělé či šťastné.

Historikové předpokládají, že kolem roku 500 vznikl na Sumatře v podstatě městský stát Palembang. Zpočátku se zřejmě jednalo o nepříliš významný stát ležící ve stínu jiného sumaterského království – Melaju. Palembangské

království však postupně sílilo a posléze začalo svého souseda překonávat. Dokonce do té míry, že v osmdesátých letech sedmého století palembangský mahárádža království obsadil a připojil ke své říši. Tím ale výboje nekončí,

nedlouho poté Palembang obsazuje i podstatnou část ostrova Jáva a zakládá zde své kolonie.

Nicméně je nutné dodat, že rozhodně nešlo o centralizované impérium, jako je

například soudobá Čína. Čínské zdroje naznačují, že součástí státu byla jednotlivá království, která zřejmě měla jistou (a také nejspíš různou) míru suverenity. To je zcela logické vzhledem k územní struktuře tvořené významnými přístavy a komunitami sídlícími v ústí řek na Jávě, Sumatře a (později) Malajském poloostrově. Stát tak dlouho tvořily spíš pruhy území na různých pobřežích a za těchto okolností nebyl vznik přísné centralizace vlastně možný.

Šrívidžaja – šťastné, slavné, vítězné

V osmém století se k novému státnímu útvaru připojují (respektive jsou připojovány) také významné státy na Malajském poloostrově. Tím se otevírá prostor pro rozsáhlejší obchod s Čínou a nejen s ní. Šrívidžaja se stává centrem obchodu mezi Čínou, Arábií, Indií a dokonce Afrikou (skrze kolonie na Madagaskaru). Právě v této době bylo království na vrcholu moci a plně si zasloužilo přívlastek Šrívidžaja, tedy šťastné, slavné či vítězné.

Ke konci osmého století dochází k významné politické změně. Na trůn se dostává dynastie Šailendra, panovnícký rod ze střední Jávy příbuzný s dosavadní dynastií. Za jeho vlády stát vzkvétal, byl vybudován velkolepý chrám Borobudur a obchodu se dařilo snad jako nikdy dřív.

Nicméně právě tato dynastie nakonec způsobila i úpadek své říše. Už roku 835 byl princ Balaputra vyhnán svými příbuznými z držav na Jávě, čímž došlo k rozdělení rodu na jávskou a sumaterskou větev. A třebaže to nevypadalo tak zle, moc dynastie byla oslabena. To vedlo k výraznému snížení vlivu na vazalské státy, které začínají proti centrální vládě rebelovat. Odbojná byla zejména jávská větev vládnoucí dynastie a všechny pokusy o její porážku nejen selhaly, ale nakonec roku 990 vedly k jávskému útoku na Šrívidžaju. Navíc se od začátku lépe dařilo Javáncům a chřadnoucí království před pádem zachránila jen čínská intervence roku 1006.

Pád slavného království

Vnitropolitická krize byla zažehnána, nicméně klid neměl trvat dlouho. Roku 1025 utrpěla válkami s Jávou oslabená

Šrívidžaja smrtelnou ránu v podobě ničivého nájezdu Rádžéndry Čóly I. (tamilský vládce z jižní Indie), který zničil nejvýznamnější přístavy včetně hlavního města Palembangu, zajal posledního krále Vijajatunggavarmana, a říši tak zcela rozvrátil.

Jaký byl vlastně důvod konfliktu? Zřejmě hlavně ekonomický, Šrívidžaja nejenže konkurovala, ale z indického pohledu přímo překážela přímému obchodu s Čínou. Tamilské nájezdy spojené se zakládáním kolonií a snahou podřídit si místní státy následně pokračovaly několik desetiletí.

Vzestup a pád nástupnických států

Škody napáchané invazí a nájezdy ve spojení se silným tamilským vlivem v oblasti byly značné. Kvůli tomu vzniká nové Malajské království, které dokázalo obsáhnout alespoň část území zaniklé Šrívidžaje, až ke konci 12. století. To obnovuje vztahy s Čínou a snaží se o obnovení obchodu. Tomuto království však nebyl dán dlouhý život, neboť ve 13. století celou oblast ovládne původně jávské království Madžapahit.

Roku 1293 se čínský císař a mongolský velký chán v jedné osobě rozhodl podřídit si oblast dnešní Malajsie. Invaze byla jednoznačný neúspěch a nechtěně umožnila právě Madžapahitu ovládnout destabilizovaný region. Království vzkvétalo a územní rozlohou nakonec překonalo svého slavného předchůdce, nicméně nedosáhlo jeho obchodního vlivu. To bylo dáno zejména tím, že mělo nebezpečné konkurenty v podobě nově vznikajících muslimských států. Ty od 15. století postupně ukrajovaly z madžapahitského území a nakonec byly roku 1527 vnitřními konflikty destabilizované zbytky království pohlceny sultanátem Demak. Leč vítězové se neradovali dlouho, neboť bohatství rozděleného regionu přilákalo evropské námořní mocnosti, proti nimž neměly místní státy šanci. Jediným výsledkem tak nakonec bylo rozdělení Jihočínského moře mezi Portugalské království a Spojené provincie nizozemské. ■

Exhumované království

Jihovýchodní Asie měla po otřesech v 15. a 16. století nové nizozemské pány. Většina přežívajících samostatných států byla muslimská. O zbytky starých měst a ruiny buddhistických a hinduistických chrámů se nikdo nezajímal a kdysi slavná námořní říše upadala v zapomnění.

Až ve dvacátých letech minulého století narazil ředitel siamské národní knihovny George Coedès při studiu starých khmerských a čínských textů na zmínky o jakémisi námořním státě ovládajícím Sumatru, Jávu a část Malajského poloostrova. Při následném průzkumu malajských textů zmiňujících podobný stát pak došel k názoru, že se jedná o jeden státní útvar.

Představa objevu tajemného, dosud neznámého království pak pomohla iniciovat rozsáhlé (a úspěšné) archeologické vykopávky v místě předpokládaného hlavního města Palembang.

Znovuobjevené námořní impérium pak sehrálo velkou roli v budování nové indonéské i malajské národní identity. Dnes jméno Šrívidžaja nesou mnohé obchodní společnosti, univerzita a dokonce jedny aerolinky.

TEXT: VOJTĚCH HŘEBÍK

FOTO: SHUTTERSTOCK

VOJTĚCH HŘEBÍK JE STUDENTEM PRÁVNICKÉ FAKULTY
UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

MawisGeoportal – cloudová mapová aplikace pro vizualizaci, publikaci, správu a sdílení geodat a souvisejících dokumentů

DIGITÁLNÍ TECHNICKÁ MAPA ČR

ANEB UTILITY CADASTRE A JEJÍ VÝZNAM PRO MODERNÍ STAVEBNICTVÍ

Digitální technická mapa České republiky (DTM) je unikátní v jednoduchém přístupu k datům o technické a dopravní infrastruktuře a základní prostorové situaci na území celé republiky. Pomocí Jednotného výměnného formátu (JVF) mohou uživatelé snadno přistupovat k aktuálním a přesným datům, což výrazně urychluje přípravné fáze staveb a snižuje riziko poškození stávající infrastruktury.

Ing. Martin Hrdlička, majitel HRDLIČKA Holding (vpravo) a výkonný ředitel Asociace podnikatelů v geomatice (APG) Ing. Jaroslav Cibulka na jednom ze zasedání APG

Legislativní rámec a technologická inovace

Zásadním krokem k realizaci DTM byla úprava legislativy, včetně zákona o zeměměřičství a nového zákona o krajských digitálních technických mapách. Tyto normy definují obsah, formát a přesnost dat, což umožnilo vytvořit jednotný celostátní systém. DTM přináší nejen zefektivnění stavebního řízení, ale i nové možnosti díky zahrnutí třetího rozměru – výšky, respektive hloubky, což zajišťuje data ve 3D formátu. V současné době je klíčové zajistit i aktualizaci mapy v procesu výstavby.

Struktura a obsah dat

Systém zahrnuje data o dopravní a technické infrastruktuře (například elektrické vedení, vodovody, kanalizace, plynovody) a základní prostorové situace. Díky přesnosti a integraci dat jsou informace využitelné nejen ve stavebnictví, ale i pro krizové řízení a plánování rozvoje území.

Dostupnost a význam

Data DTM jsou dostupná prostřednictvím krajských systémů. Základní informace jsou volně přístupné, což podporuje transparentnost a zvyšuje efektivitu stavebních procesů. Projekt je navíc navržen jako dlouhodobý, s průběžnou aktualizací a zpřesňováním dat. Usnadňuje přípravu staveb, žádosti o stavební

povolení i samotnou kolaudaci, čímž zrychluje realizaci stavebních záměrů v rámci digitalizace stavebního řízení.

DTM a Mawis

Díky otevřeným datům DTM ČR se rozvíjejí nové služby, které pomáhají veřejnosti i profesionálům při řešení situací v průběhu životního cyklu staveb. **Mawis portál** je jedním z takových nástrojů, na kterém mají správci, stavebníci, projektanti, obce i kraje online přístup k různým digitálním službám.

MawisUtility je například služba umožňující hromadné podání žádostí o vyjádření k existenci sítí. Dokáže výrazně zjednodušit a urychlit získání kompletního přehledu o správcích inženýrských sítí v konkrétním stavebním území. Automaticky odesílá elektronické žádosti nezbytné pro získání stavebního povolení. Je masivně využívána a ročně je touto cestou vygenerováno 400 tisíc žádostí.

MawisGeoportal je mapová aplikace určená pro vizualizaci, správu a sdílení geografických dat a příslušných dokumentů. Tento nástroj usnadňuje strategické plánování a správu majetku. Díky Geoportálu jsou snadno dostupné technické mapy s inženýrskými sítěmi, majetkové pasporthy, katastrální mapy a další mapové podklady. Navíc je možné si vše vyzkoušet díky DEMO účtu na 30 dní zdarma.

Exportní potenciál

Projekt DTM je v souladu s evropskou snahou o vytváření tzv. Utility Cadastre. Pro tvůrce DTM ČR a vlastně i pro celou Českou republiku představuje příležitost, jak se v zahraničí, a to nejen v Evropě, podělit o znalosti, a tím tento skvělý produkt digitální ekonomiky ČR realizovat a exportovat. ■

ZDROJ: APG (www.apgeo.cz)
A HRDLIČKA HOLDING (www.hrdlicka.cz)

Projekt Digitální technické mapy ČR (DTM) má své počátky před 30 lety, kdy v České republice začaly vznikat z potřeby pokrokových samospráv a správců sítí první digitální mapy měst. Vlastní vznik DTM ČR můžeme datovat do roku 2018, kdy bylo na konferenci v Mikulově podepsáno memorandum o spolupráci mezi klíčovými partnery. Za jeho realizací stojí zejména Asociace podnikatelů v geomatice (APG), která propojila veřejnou správu s podnikatelskou sférou, Hospodářská komora ČR a ICT Unie. Projekt byl podpořen fondy Evropské unie a aktivní účastí Asociace krajů, která zajistila jednotnou implementaci v celé České republice.

Jitka Haubová:

ICC VYZÝVÁ VLÁDY K PRAGMATISMU A DEESKALACI CHCEME OBCHOD NA ZÁKLADĚ PRAVIDEL, NE MOCENSKÉHO NÁTĽAKU

„Na mezinárodní úrovni se ICC v Paříži intenzivně věnuje otázkám souvisejícím se zaváděním celních opatření, která byla oznámena a prezentována novou administrativou USA – a tím i velmi reálnému riziku, že tato opatření mohou vyvolat škodlivou globální obchodní válku.“ Hovoříme s Jitkou Haubovou, předsedkyní Národního výboru ICC ČR a členkou nejužšího vedení Mezinárodní obchodní komory, která se právě vrátila z pařížské centrály ICC.

Jitka Haubová, předsedkyně Národního výboru ICC ČR a členka nejužšího vedení Mezinárodní obchodní komory s centrálou v Paříži. Její profesní cesta je spjata s obchodem a financemi. Na jejím začátku působila jako generální ředitelka vládní agentury na podporu obchodu CzechTrade. Devatenáct let pracuje na různých pozicích v Komerční bance, nejprve v odboru Trade Finance a později v Korporátním a municipálním bankovníctví, které čtyři roky řídila. Nyní je členkou představenstva Komerční banky a má na starosti její provoz

Jak tedy ICC aktuálně pomáhá firmám zorientovat se a překlenout toto velmi složité období?

Generální tajemník ICC John Denton vedl rozsáhlou kampaň v médiích jako CNBC, BBC, FT, Reuters a Daily Telegraph. Naše hlavní sdělení bylo konstruktivní – vyzývali jsme vlády, aby kladly důraz na vyjednávání a deeskalaci, kdekoli je to možné. Také jsme varovali před předvídatelným negativním dopadem jakéhokoli zvýšení cel na ekonomiku USA, stejně jako před riziky přechodu od obchodování založeného na pravidlech k mocenskému nátlaku. Je ustavena akční skupina, která monitoruje rychle se vyvíjející situaci a pomáhá podle potřeby kalibrovat reakci a zapojení ICC. V nadcházejících měsících nás bezesporu čeká velmi důležitá úloha při předkládání pragmatických a na datech založených řešení.

Dalšími tématy, na která je zaměřena pozornost, jsou digitalizace jak dokumentů v mezinárodním obchodě, tak digitální tok dokumentů s archivací, zároveň i online propojování dodavatelských řetězců. Souvisejícím tématem je kybernetická bezpečnost jako ochrana před rostoucími útoky organizovaných zločineckých

ICC v číslech

Prostřednictvím sítě ICC se každoročně uskuteční obchod se zbožím v hodnotě přes 17,5 bilionu dolarů. Navíc se díky ICC každý rok vyřeší obchodní spory o objemu více než 200 miliard dolarů. Její síť působí ve více než 170 zemích světa a zastupuje přes 45 milionů firem, které zaměstnávají přes jednu miliardu pracovníků.

band. Tím, že je ICC součástí významných mezinárodních institucí, má možnost tyto politiky ovlivňovat.

Co se vám povedlo za uplynulý rok na poli ICC ČR? Z čeho máte osobně největší radost?

Jsem ráda, že po dlouhé době máme v ICC ČR vyrovnané hospodaření, což mimo jiné svědčí i o přízni našich klientů. Z naší činnosti na podporu českých firem bych ráda vyzdvihla odborné semináře a teritoriální setkání. Stále jsou velmi oblíbené semináře zaměřené na pravidla Incoterms 2020, které poskytují firmám praktické znalosti pro efektivní řízení mezinárodních obchodních operací. Dále pořádáme teritoriální setkání, kde lze získat detailní informace o konkrétních trzích a příležitostech v různých regionech. A nepolevujeme ani v jednání s úřady státní správy v předkládání námětů

Mezinárodní obchodní komora (ICC)

Světová obchodní organizace, jejímž posláním je podporovat otevřený obchod a investice na poli stále integrovanější světové ekonomiky. Byla založena v roce 1919 v Paříži, kde dosud sídlí. ICC tlumočí postoje a priority podnikatelů na mezinárodní úrovni prostřednictvím aktivního zapojení v rámci Organizace spojených národů, Světové obchodní organizace, G20 a v dalších mezinárodních fórech. Má jedinečnou pravomoc vytvářet pravidla pro mezinárodní obchod.

<https://iccwbo.org/>

na změny různých nařízení. Prostě dál platí, že se snažíme firmám co nejvíc pomáhat a krýt záda.

Zmínila jste pravidla Incoterms. Ta se dosud vyvíjela spíše pozvolna a postupně. Myslíte, že jejich obsah a periodicitu ovlivní turbulence v současných mezinárodních obchodních vztazích?

Určitě, současné globální výzvy, jako jsou obchodní války, pandemie, změny v regulačních rámcích a technologický pokrok, mohou vést k rychlejšímu a zásadnějším změnám pravidel Incoterms. Například aktuální geopolitické napětí a změny v obchodních politikách mohou vyžadovat úpravy v definicích odpovědnosti za rizika a náklady mezi kupujícími a prodávajícími. Podobně technologický pokrok v oblasti logistiky a dopravy může vést k novým způsobům, jakými je zboží přepravováno a sledováno. I to by mohlo být zohledněno v budoucích verzích pravidel.

V prosinci jste poprvé zveřejnili Index stability firem, který ukázal, že přes veškeré ekonomické problémy je převážná většina českých firem stále schopna plnit své závazky. Můžete tento unikátní nástroj přiblížit? Co ještě je jeho cílem a jak často bude aktualizován?

Index stability firem poskytuje zvláště cenné informace pro zahraniční obchodní partnery a investory o stabilitě a spolehlivosti českých podniků. Plánujeme jej aktualizovat pravidelně, aby reflektoval aktuální situaci a poskytoval firmám i jejich partnerům relevantní data pro rozhodování.

Jak už jste zmínila, ICC ČR organizuje tradičně řadu specializovaných akcí pro zástupce firem. Můžete některé z nich čtenářům TRADE NEWS představit?

Na jaře pořádáme hned dvě velmi zajímavé akce, na které bychom rádi vaše čtenáře pozvali. V první řadě se jedná o již tradičně velmi oblíbený Prague Arbitration Day, který se uskuteční 6. března v Praze. Opět přinese pohled odborníků z Evropy i USA na moderní arbitráž a alternativní efektivní řešení sporů. Další velkou akcí bude konference ICC Czech The Antitrust zaměřená na aktuální otázky hospodářské soutěže. Ta se bude konat v Praze 24. dubna

ICC ČR

Posláním Národního výboru ICC v České republice je napomáhat českým společnostem začlenit se do světového dění prostřednictvím této prestižní světové organizace. Aktivně spolupracuje na vytváření stanovisek k tématům zasílaným centrálou ICC k posouzení a zároveň tuto agendu ovlivňuje tak, aby odpovídala zájmům jednotlivých členů. Jejím cílem je stát se opravdovým reprezentantem českých podnikatelů.

www.icc-cr.cz

a zástupcům firem poskytne cenné informace o dodržování antimonopolních pravidel a o prevenci rizik spojených s porušením těchto předpisů. Vloni měla velký úspěch naše konference o digitalizaci nejen přepravních dokladů. Moderní trendy v elektronizaci dokumentů v logistice a obchodu se budeme zabývat i letos.

A v neposlední řadě bych vašim čtenářům ráda doporučila náš newsletter zaměřený na aktuální ESG otázky ve světě podnikání, který poskytuje firmám přehled o nejnovějších trendech v oblasti udržitelnosti, včetně témat, jako jsou sustainability linked loans a další dynamické právní oblasti. Tento bulletin pomáhá lépe se orientovat v ESG problematice a implementovat udržitelné praktiky do vlastního podnikání. ■

S JITKOU HAUBOVOU HOVOŘILA JANA JENŠÍKOVÁ

FOTO: ARCHIV JITKY HAUBOVÉ

You can also read this article in English on itradenews.cz

CZECH **THE** ANTITRUST!

ICC CZECH THE ANTITRUST CONFERENCE IS BACK FOR ITS EXCITING SECOND YEAR!

FOCUSED ON CURRENT DEVELOPMENTS IN COMPETITION LAW,
THIS EVENT IS PERFECT FOR LAWYERS, ATTORNEYS, COMPANY
MANAGERS, AND ALL PROFESSIONALS EAGER TO STAY INFORMED
ON THE LATEST DEVELOPMENTS IN THE FIELD.

KEY TOPICS TOP EXPERTS WILL DISCUSS

- 1** LIABILITY OF NATURAL PERSONS (DIRECTORS, EMPLOYEES, ETC.) FOR COMPETITION LAW INFRINGEMENTS
- 2** NEW COMPETITION TOOL - OPPORTUNITIES AND RISKS
- 3** CALL-IN MODEL AND OTHER HOT ISSUES REGARDING MERGER CONTROL
- 4** ECONOMIC APPROACH IN COMPETITION LAW, EXPERIENCES WITH THE WORK OF CHIEF ECONOMISTS' TEAMS
- 5** TOPICAL ISSUES IN ARTICLE 102 TFEU ENFORCEMENT: NEW GUIDELINES, CASES, ETC.

**REGISTRATION
COME AND JOIN US**

WWW.ICC-CR.CZ/EN/EVENTS/

**24/4
2025**

**HOTEL GRANDIUM
PRAGUE**

VĚTŠINA ČESKÝCH FIREM STÁLE VYUŽÍVÁ PRAVĚKÉ METODY HR JAK TO ZMĚNIT?

Už dvacet let pozoruji neúčinnost tradičních metod výběru a hodnocení personálu. Metody vnímané jako základní, neodmyslitelné a obvyklé jsou přinejmenším sporné. A právě to způsobuje široce rozšířený názor, že personální oddělení je ve firmě spíš administrativním a byrokratickým zdržovačem. Úspěšné firmy tohle začínají měnit, ty nejlepší už to dávno změnily.

Dvě nejtradičnější metody výběru a hodnocení personálu jsou „analýza dokumentace“ a „pohovor formou volného rozhovoru“. Analýza dokumentace je vlastně přečtení si životopisu, motivačního dopisu a dokladů o dosaženém vzdělání. Původním účelem této metody je srovnat vzdělání, praxi, zkušenosti a další „fakta“ s požadavky na uchazeče o obsazovanou pracovní pozici a díky tomu vybrat kvalifikované kandidáty. Úspěšnost této metody je však žalostně nízká.

Pohovorem formou volného rozhovoru je pak myšleno osobní setkání, kde se kandidát prezentuje, má prostor vylíčit nám svůj životní příběh a nechá na nás působit své charisma. Na pohovoru samotném není nic špatného, problém je v tom, že volný rozhovor může snadno sklouznout k jednoduchému povídání a výsledkem toho je spíš subjektivní, na dojmech postavené rozhodnutí, které nezřídka upřednostní ty nepravé.

Nejspíš to bude znít radikálně a pro ty, kdo tyto metody stále používají, je to asi těžce akceptovatelné, ale pro opravdu zodpovědné rozhodnutí prostě potřebujete víc! Návod na to, jak z toho ven, je určitě mnohem delší než tahle strana časopisu, ale zas tak složité to není.

Mám pro vás dvě rady na úvod:

1 Nefixujte se

Nefixujte se na konkrétní pozice nebo náplň práce. Snadno se vám totiž může stát, že dáte přednost někomu, kdo sice v životopise má „ty správné položky“, ale výkonově pokulhává a do vašeho týmu se rozhodně nehodí. Kvůli tomu můžete navíc přehlédnout opravdu zajímavé kandidáty, kteří na první pohled tak „lukrativní životopis“ nemají, ale rozhodně by se vyplatilo jim dát šanci.

2 Vedte věcné pohovory

Otázky věcného pohovoru by měly směřovat na schopnost kandidáta dosahovat konkrétních výsledků a na ochotu pracovat. Vždycky to bude souviset s jeho minulostí, ale díky stylu pohovoru, který nazýváme ověření produktivity, není podstatné, na jaké pozici kandidát působil nebo v jaké branži pracoval. Díky tomu můžete zachytit opravdu zajímavé uchazeče i ze zcela odlišných oborů, kde byste obvykle nové zaměstnance nehledali. ■

Vzkaz pro šéfy: Škrtněte HR, zaveďte PPM

Kdo že je ten PPM a proč by měl nahradit HR? Jde o manažera pro produktivitu personálu (PPM – Personnel Productivity Manager), koncept, jenž jsme vytvořili v Performii a jímž se mnoho našich klientů může pyšnit. Kde se tradiční HR manažer snaží nalákat kandidáty všemožnými benefity, PPM prosazuje takový systém odměn a férové pracovní prostředí, které hledají právě ti nejlepší. Když se tradiční HR manažer snaží posílit firemní kulturu, PPM se stará o vytvoření takového prostředí, kde se firemní kultura tvoří velmi přirozeně. Když je tradiční HR manažer v zasetí problémových zaměstnanců, jež kvůli znalostem nebo kontaktům nelze propustit, PPM vytrvale pracuje na sepisování a předávání know-how, které zůstává majetkem firmy.

Jde prostě o velmi produktivního a loajálního člověka, který je součástí vedení firmy, kterému jde o to, aby firma prosperovala, a který se do ní snaží přilákat co nejpracovitější lidi a dále s jejich potenciálem pracovat.

Moderní technologie a novinky jsou skvělé, ale nikdy nezapomeňte na to zásadní – schopnost člověka dosahovat hodnotných výsledků.

Lucie Spáčilová

je zakladatelka a výkonná ředitelka společnosti Performia Česká republika

TEXT: LUCIE SPÁČILOVÁ
FOTO: ARCHIV PERFORMIA ČR
WWW.PERFORMIA.CZ

2268 dokumentů

Rozhovory

Exportní šance

Profiliga firem

Finance a pojištění

Nové technologie

Infografiky

Z praxe

Zprávy ze světa obchodu

POMOC A PODNIKÁNÍ SE NEVYLUČUJE

„Před rokem jsem začal vyvíjet prototyp aktivního fyziopelíšku. Moc jsem se těšil, že tak pomůžu našemu stárnoucímu pejskovi. Ten bohužel týden před dokončením prototypu zemřel. S vědomím, že mohu pomoci dalším čtyřnohým kamarádům, jsem se ani po této smutné události rozjetého projektu nevzdal,“ říká Břetislav Suška, zakladatel rodinného start-upu REHAPET. Ten obsadil druhé místo ve dvanáctém ročníku soutěže Nastartujte se, grantového programu Komerční banky a Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR na podporu začínajících podnikatelů.

V jádru pelíšku je zabudovaná technologie z humánní medicíny. Jde o společné působení dvou terapeutických metod – termoterapie a pulzní magnetoterapie, doplněné o speciální ventilační systém na odvod tepla a vlhka. „Fyzio stimulace využívá přirozený regenerační potenciál během spánku, který má každý lidský i zvířecí organismus. Zajímá nás primárně názor chovatelů, protože radosti a bolesti sdílejí se svými mazlíčky. Nejlépe pak mohou tlumočit potíže a usnadnit nám hledání metod, jak jim účinně pomoci.“ Chovatelé a jejich čtyřnozí mazlíčci včetně veterinářů se významně podíleli na vývoji. REHAPET představuje nový synergický koncept LONGEVITY. To znamená během spánku se zregenerovat, mít psychickou pohodu a pohyb bez bolesti.

„Pro úspěšnost celého projektu jsme nabídli bezplatnou šesti- až dvanáctiměsíční zápůjčku třiceti pelíšků k otestování stimulačních programů a testování nových materiálů. Na projektu se příležitostně a podle potřeb svými odbornostmi také podílejí moji dva synové. Samuel se věnuje propagaci a marketingu, Ondřej informačním technologiím a webovým stránkám. Manželka s dcerou jsou neocenitelným přínosem podpory a rozvoje ve všech oblastech. Při vytváření vývojového a výrobního zázemí se mi velmi hodí také znalost subdodavatelského prostředí. Naši dodavatelé elektroniky a komponentů pocházejí z okruhu osvědčených i nových českých a slovenských partnerů. Díky tomu jsme objevili nové technologie a materiály pro jádro

pelíšku, které zajistí mazlíčkům bez nadsázky královské spaní.

Technické zázemí a prostory jsme si tuovali do Frýdlantu nad Ostravicí, výrobu pak do Ostravy. Finanční náklady na dosavadní rozvoj jsme zatím pokryli z vlastních prostředků a jako dlouholetí klienti Komerční banky využíváme jejich produktů pro malé a střední podniky. Prvním krokem, který jsme na této cestě učinili, je účast a následné ocenění v soutěži Nastartujte se, což nás mile překvapilo a povzbudilo,“ shrnuje Břetislav Suška plány mladé severomoravské firmy. Ta v současné době finišuje se zavedením sériové výroby a pro svůj projekt hledá investory. ■

TEXT: VĚRA VORTELOVÁ
FOTO: ARCHIV BŘETISLAVA SUŠKY

Rodinný start-up Rehapet byl v loňském ročníku soutěže začínajících podnikatelů Nastartujte se oceněn stříbrnou medailí.

Šéfredaktorka

PhDr. Jana Jenšíková

RedakcePhDr. Věra Vortelová
Ing. Mgr. Daniel Libertin
Ing. Martina Hošková
Martin F. Fabík**Grafická úprava**Ing. Valeria Ashhab
Martin F. Fabík**Korektury**

PhDr. Milena Gillová

Produkce

Mgr. Marek Jenšík

Ekonomický servis

Ing. Tereza Gulánová

Právní servisAdvokátní kancelář Kvapil Kvapilová
Hofmanová**Foto**isifa CEE s.r.o.
www.shutterstock.com/cs/**Distribuce**

Mail Step a.s.

Tisk

Akotext s.r.o.

VydavatelANTECOM s.r.o.
Blatenská 2166/7
148 00 Praha 4
produkce@antecom.cz
Tel./fax: +420 272 935 558
Redakční servis: +420 602 313 176
www.antecom.cz**Foto na titulní straně**

Shutterstock

Za obsah inzerce zodpovídá inzerent. Žádné části textu nebo fotografie z TRADE NEWS nesmí být používány, kopírovány nebo jinak šířeny v jakékoliv formě či jakýmkoliv způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

www.tradenews.cz
www.itradenews.cz

Foto: Jana Pešavová (kanadský Vancouver)

Jaká je dnešní Kanada?

Jak se tam daří českým firmám a jaké příležitosti se jim otevírají?

Více v dalším vydání TRADE NEWS.

Děkujeme za váš zájem o časopis TRADE NEWS, magazín o obchodu a exportu, který vydavatelství ANTECOM ve shodě s tiskovým zákonem dlouhodobě připravuje ve spolupráci s Asociací malých a středních podniků a živnostníků ČR, Ministerstvem zahraničních věcí ČR, Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR, agenturami CzechTrade a CzechInvest a dalšími institucemi podporujícími český vývoz. Zůstaňte našimi čtenáři a budete mít i nadále aktuální informace o nových trendech v obchodu a exportu, specifických zahraničních trzích a obchodních příležitostech, praktické rady pro vstup na zahraniční trhy a působení na nich, finanční a právní poradenství atd.

Společnost ANTECOM s.r.o., IČ: 28362926, se sídlem Blatenská 2166/7, 148 00 Praha 4, pracuje s osobními údaji odpovědně a v souladu s požadavky zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. V souvislosti s implementací požadavků GDPR, tj. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 o ochraně osobních údajů, si vás dovoluujeme informovat, že zpracování vašich osobních údajů pro přípravu direct mailingové databáze, která obsahuje pouze poštovní doručovací adresy a slouží výhradně k bezúplatnému zaslání titulu TRADE NEWS, provádíme z důvodu oprávněného zájmu společnosti ANTECOM s.r.o., kterým je poskytování informací v oblasti obchodu a exportu. Předmětná databáze byla sestavená a je průběžně doplňovaná na základě požadavků partnerů titulu nebo přímo na základě požadavků vašich. Aktualizuje se před každým novým vydáním a předešlá databáze se vymazává. Proto vás nebudeme obtěžovat žádostí o udělení souhlasu se zasláním titulu TRADE NEWS, ale umožníme vám v případě, že si to budete přát, váš subjekt (firma/jméno/ulice-číslo/obec/PSČ) z předmětné databáze pro bezúplatný direct mailing magazínu jednoduše odhlásit na adrese: produkce@antecom.cz. Nařízení GDPR vstoupilo v platnost 25. května 2018. Od tohoto data máte možnost uplatnit tato svá práva: právo na výpis evidovaných údajů, opravu, výmaz, omezení zpracování, vznést námitku, podat stížnost prostřednictvím e-mailové adresy: pove-renc@antecom.cz.

KOMPLEXNÍ OFTALMOLOGICKÁ PÉČE

Od diagnostiky po mikrochirurgii

Odbornost
a profesionalita

Lidskost
a vstřícnost

Dokonalá
technologie

Efektivita
a funkčnost

Skvělá
dostupnost

Vše na jednom
místě

Pomůžeme vám
to zaplatit, abyste
vy mohli říct „platí“.

Banka vašeho
businessu

KB